

naš tednik

Letnik XXVII — Stev. 34 21. avgusta 1975 Cena 4.— šil. P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Jugoslovanski dan na velesejmu

Že dolgoletna tradicija je, da je na celovškem lesnem velesejmu rezerviran dan tudi za prikaz jugoslovanskega gospodarstva, — „jugoslovanski dan“. Tradicija je tudi, da se na ta dan zberejo v Celovcu vidni predstavniki slovenske in hrvaške gospodarske zbornice ter odgovarjajo v okviru tiskovne konference na zastavljena vprašanja. Da so tako izvajanja gospodarskih strokovnjakov kot tudi diskusija s koroškimi novinarji ravno ob jugoslovanskem dnevu dokaj aktualna, leži na dlani.

Ob navzočnosti generalnega konzula Bojana Lubeja ter konzula Zupančiča je podal obširen in temeljit prikaz gospodarskega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo in še posebej Slovenijo podpred-

sednik slovenske gospodarske zbornice dr. Rudi Babič. V ospredju je stalo vprašanje: kako se more gospodarsko sodelovanje med obema državama še nadalje plodno razvijati, če pa je razmerje v zunanjem trgu 4:1 za Avstrijo. Avstrija bo vsekakor morala v bodoče več importirati iz Jugoslavije, če bo hotela količikaj stabilne gospodarske odnose. Babič je omenil tudi vzgledno sodelovanje z Bavarsko. Kot utemeljitev je omenil, da je tako sodelovanje sad medsebojnega zaupanja. Babičeva izvajanja prinesemo na drugem mestu.

Po predavanju se je razvila živahna diskusija o vzrokih takega nesorazmerja. Koroški novinarji so omenili, da ni pravega marketinga

za jugoslovanske produkte. Pač pa se o drugih vzrokih, namreč o diskriminaciji jugoslovanskih produktov, ker so pač jugoslovanski, ni govorilo. Na Koroškem namreč ne sme biti diskriminacije.

Prekratek je bil ta pomenek, dalo bi se govoriti še in še. O sezonskih delavcih, ki jih masovno odpušča koroška podjetja in s tem kaširajo brezposelnost, o tabuju ustanovitve jugoslovanskih podjetij na Koroškem, ker je tudi to varianta sodelovanja. Babič je dejal, da se samo pri dveh firmah razvija sodelovanje tako, da so zadovoljni: pri Sava—Semperit in Donit—Filterwerk. Samo da ta podjetja na Koroški strani tudi niso v koroških rokah...

Protizakoniti kažipoti po naših krajih!

Zakon o dvojezičnih napisih je na Koroškem sistiran, se pravi, da sicer obstaja, pač pa da ga ne izvajajo. V zadnjem času pa opazamo, da se celo ravna izrecno proti temu zakonu: kajti v več krajih je cestna uprava postavila zopet kažipot in napise v prazne okvire. Tako tudi na križišču, kjer se odcepi od ceste na Ljubelj cesta v Slovenji Plajberk.

Vsekakor kaže ta primer — ki ga bodo nekateri označili kot „malenkostnega“, da politiki in oblasti na Koroškem niti ne trenijo, kadar gre za dejanje proti manjšini. Brez vsakega pomisleka se postavi dejanje, akoravno je protizakonito. „Kaj bo manjšina napravila, nas ne briga,“ mislijo.

Ta primer pa, morda ravno za-

radi tega, ker je razmeroma „neznoten“, pa le predobro kaže na dejanske razmere na Koroškem in da slutiti, da bo še vse huje, če bi res kdaj prišlo do ugotavljanja. Kajti če že večinske stranke pri vsaki malenkosti — kot npr. pri dvojezičnih plakatih v Pliberku in pri dvojezičnih plakatih v Slovenjem Plajberku izgubijo pogum, se bojijo za

svoj „ugled“ (ki ga tako nimajo preveč) za svoje glasove, in potem brez pomisleka hočejo pohoditi slovenske ugovore: kako bo šele izgledalo pri štetju, kjer bodo grožnje iz strani tistih krogov, ki so se že vedno odlikovali s protislovenske gonjo? Kdo bo ščitil pripadnike manjšine pred izpadi? Avstrijska državna oblast je pri vseh dosedanjih štetjih, pri pogromih na dvojezične napise ni mogla, ni hotela ali tudi ni bila v stanu, tega storiti.

bolj, ko bi videli pisci, da avstrijski politiki izjemno neradi izpolnjujejo določila v zaščito manjšine. Gniloba na Koroškem se vsekakor ne bo dala odstraniti z nobenim zakonom. Kajti pred zakonom nihče ne bo imel „rešpekt“, ki ga že leta 1972 niso imeli, ker ga tedaj niso imeli niti oblasti, niti politiki in ne eksekutiva.

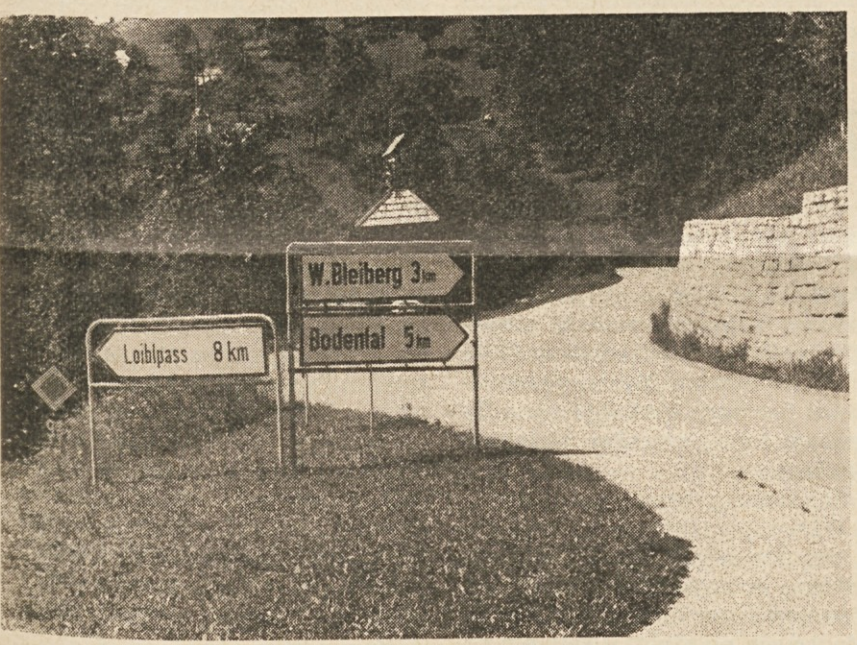
Nas čaka umazan volilni boj?

Centralni sekretar socialistične stranke Marsch je izjavil, da so nekatera privatna podjetja dobila namig oz. nalog, naj odpuščajo določeno število ljudi, namesto da bi jih poslali na skrajšan delovni čas. Vzrok za odpuščanje naj bi bilo predvolilno taktiranje: ÖVP naj bi tako — po Marschu — dobila v roke argument, da vlada v Avstriji brezposelnost. Marsch pa je zmožbiliziral vsekakor novinarje, ki so takoj povprašali Kreiskega in tudi Marscha samega. Kreisky ni podal nobene izjave, Marsch pa nobenih dokazov za svojo trditev. Vsekakor pa se kaže, da bo ta volilni boj eden od najbolj umazanih v drugi republiki, čeprav bo le kratek.

V tej zvezi bo seveda aktualno vprašanje, na kakšnem valu bodo stranke plavale na Koroškem. Še dobro je vsem v spominu umazani volilni boj za deželnozborske volitve, kjer je vsaka od deželnozborskih strank mogla očrtniti drugo s tem, da ji je ali podtikavala, ali očitala ali pa morda ugotovila, da imajo njeni pripadniki dobre stike s koroškimi Slovenci. Tako je bilo v tem volilnem boju že naravnost „sramotno“ za nekatere od teh funkcionarjev, če so imeli stike s Slovenci.

Za letošnji državnozborski volilni boj pa izgleda, da bodo na Koroškem ponekod, predvsem v „obrambnih“ krajih, imeli prav tako posebno varianto volilnega boja: podvomili bodo v „verodostojnost“ druge stranke s tem, da ji bodo očitali, da hoče čez kratko ali dolgo nekaj storiti v manjšinskem vprašanju. Vseeno, ali za ali proti manjšini.

Retorična šolanja se bodo vršila na dveh krajih: v Domu prosvete v Tinjah ter v penzionu Mikl na Pečnici. Na razpolago bodo tudi sodobni tehnični pripomočki.

Svojevrsna razlaga deželnega glavarja

Precej svojevrsno interpretacijo izida koroških deželnozborskih volitev je podal v nekem intervjuju koroški šef SPÖ in deželni glavar Leopold Wagner. Tako je trdil, da je večina Slovencev, ki so doslej volili ÖVP, še nadalje volila ÖVP ter da so glasovi za KEL prišli iz socialističnega tabora. Wagner se je sicer skliceval na „specialno analizo“, kdo pa je to analizo napravil, pa ni povedal. Zanimivo pa bi bilo, to vendar izvedeti. Obstajata samo dve teoriji: ali tajnost volitev ni bila docela zasigurana (formalno je gotovo bila, toda kako je izgledalo pri majhnih okoliših?), ali pa hoče Wagner v vlogo mučenca-socialista, ki ga „zatira“ manjšina s tem, da njegove stranke ne voli. Vsekakor bi bila taka teorija svojevrsna interpretacija svobodne odločitve pri volitvah, kot da bi se morali Slovenci zahvaljevati katerikoli stranki. Psihoza pa ostane: teorija „držite tatu!“

Narodni svet šola svoje sodelavce

Govorniška šolanja v obeh jezikih bo priredil v jesenski sezoni Narodni svet koroških Slovencev v sodelovanju s Klubom občinskih odbornikov ter podobnimi organizacijami.

Potreba po takih šolanjih leži na dlani. V času, ko moremo z dneva v dan bolj braniti naše stališče v manjšinskem vprašanju, in to proti z dneva v dan bolj ukoreninjenim stališčem in predsodkom, je tako šolanje v govorjenju in diskusiji včasih edina možnost, da se prekosi diskutanta-nasprotnika, ki je že po naravi od vsega začetka v večini. In njihovi argumenti so z dneva v dan ali bolj primitivni, navlni ali pa izpiljeni. Velikokrat se tako pripeti, da se tehtni argumenti našega človeka ne upoštevajo, čeprav so ti argumenti dobri in tehtni in smo o tem tudi prepričani. Tako se tudi večkrat zgodi, da se mora tisti, ki stvarno, tehtno argumentira, podvreči tistemu, ki argumentov sploh nima.

Tako je skoraj naravno, da se naš človek večkrat vrača z diskusije, z govora, da ni sam zadovoljen s seboj. Čuti, da se mu ni posrečilo povedati tega, kar mu leži na srcu.

Zavedajoč se tega, da je zelo važno in odločilno, kako znajo sodelavci govoriti, argumentirati in se obnašati pri diskusijah, bo torej priredil NSKS retorična šolanja. Kot omenjeno, bodo v obeh jezikih. Zaradi obširne tematike bodo ta šolanja razdeljena na dva dela, vsak del po dva polna dneva.

Šolanje bo vodil Miha Zablatnik, novo nastavljeni referent za mladinsko delo pri Narodnem svetu koroških Slovencev.

Retorično šolanje bo obsegalo več zanimivih problemov, ki se pojavljajo z javnim nastopanjem:

- Prvi del obsega poglavja:
  - Kako se obnašam, če govorijo drugi z menoj — o meni;

- na čem spoznam duševno stanje mojega partnerja, če z njim — o njem govorim;
- kako premostim tremo;
- kako dobim kontakt z mojimi poslušalci. Na kakšen način se mi posreči, da poslušalce zainteresiram za mojo stvar;
- poslušanje pri pogovoru — diskusiji. Vloga predsodkov in emocij.
- V drugem delu pa bodo udeleženci tečaja poučeni o sledečih temah:
  - Kako argumentiram, če sem nesiguren;
  - kaj naj naredim, če govori moj partner v za mene previsokem — prekompliciranem jeziku;
  - govorne vaje: slovensko — nemško.
  - „petstavčni sistem“
  - uporaba narečja pri govoru
  - aktivni in pasivni besedni zaklad.

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku!

Gospodarski komentar:

Po celovškem lesnem velesejmu 1975

Bilanca lesnih sejmov in sejmskih prireditvev sploh, se navadno razlikuje od prognoz in pričakovanih pred sejmom. Šele bilance pokažejo, kdo je bolj konkurenčen in kdo ni dovolj razumel se poslužiti kupne moči obiskovalcev. — Letošnji lesni sejem v Celovcu, ki je zaprl svoja vrata, se ni znal prilagoditi kupni moči obiskovalcev. Njegova bilanca ni bila taka kot v prejšnjih letih. Ponudba je bila sicer pestra in bogata, toda kupci niso prihajali v zaželjenem številu. V negotovosti gospodarskega razvoja so se v glavnem zedinili na stališče: držimo stare stroje, opremo in naprave še nekaj let in nič ne investiramo v nove. Tako zdržanje je bilo opazno pri podjetnikih gradbenega in lesnega gospodarstva enako kot s strani kmetov in široke množice delojemalcev. Sejem je bil odsev resnosti krize mednarodnega in s tem tudi avstrijskega in koroškega gospodarstva.

Koroška je dežela, ki je zaraščena do 60 odstotkov z gozdnim drevjem. Njeno gozdno površino posedujejo do več kot polovice mali posestniki. Nadaljnjih 30 odstotkov je v lasti države, Cerkve, dežele in občin. Lastni posek lesa se giblje pri 1,3 milijona kubičnih metrov. Od te količine ostane 30 odstotkov doma, 70 odstotkov pa gre v izvoz. Les in izdelki iz njega so steber koroškega gospodarstva in eksporta.

Ta steber, na katerem gradi svojo existenco poleg 30.000 kmetov še nekaj sto podjetij lesnega gospodarstva in več desetisoč delavcev, se zadnja leta nevarno majje. Cena hlodovine, ki se je še pred dvema letoma gibala med 1200 in 1400 šilingov za kubični meter, je zdrknila na 700 do 800 šilingov. Rezan les, ki ga je prej italijanski kupec plačeval še do 2800 šilingov za kubični meter, notira na avstrijsko-italijanski meji le še okoli 1300 šilingov. V Italijo pa je bilo v letih po drugi svetovni vojni letno prodanega okoli 85 odstotkov lesa, ki ga je Koroška izvažala.

Italijansko gospodarstvo je na kolenih in nihče ne ve, kako bo izgledalo čez leto ali dve leti. Njegov položaj se srednjeročno gledano, gotovo ne bo izboljšal. Arabske dežele, ki so medtem postale potenten kupec evropskega lesa, pa z navadami avstrijskih izvoznikov nikakor niso zadovoljne. Spričo svojih gospodarskih težav pa sta postali tudi Švica in Zvezna re-

publika Nemčija, pri lesu, ki ga uvažata sila izbirčni. Avstrijski izvoz lesa bo zaradi tega letos za eno četrtino nižji kot je bil lani.

V danih okoliščinah preostane za koroško lesno gospodarstvo le še en ventil: povečanje povpraševanja s strani domačega gospodarstva. V zadnjih tednih vendar tudi to gospodarstvo čedalje bolj pretresajo krizna znamenja. Za žagami odpušča tudi industrija lesnitnih plošč po več sto delavcev, z ostalimi pa dela v skrajšanem delovnem tednu. Podobno kot ta industrijska zvrst trepeče pred prihodnostjo tudi industrija celuloze in papirja, z njo pa tudi industrija

stavnega lesa in lesne opreme, ker na intenzivacijo domače gradbene dejavnosti letos in prihodnje leto ni več računati. To v dneh lesnega sejma v Celovcu ni bilo le enkrat povedano.

Les je gibalo koroškega gospodarstva. Če popušča povpraševanje za njim in izdelki iz njega tako kot sedaj, je na Koroškem kriza celotnega gospodarstva očitna. Čas, v kakršnem se nahaja mednarodno lesno gospodarstvo, s svojimi posledicami na Koroškem zelo sliči onemu pred 40 leti, ko les skoraj ni imel več nobene kupne moči. Podobno kot tedaj zgublja les tudi sedaj svojo kupno moč. Nje-

gova cena je močno padla in bo verjetno padala še naprej, odvisno od mednarodnega razvoja. Medtem pa cene potrebščin lesnega gospodarstva in kmetijstva pa tudi cene občin družinskih potrebščin nebrzdano naraščajo.

Kupci, ki jih je celovski lesni sejem pričakoval, so spričo nakazane situacije, zategnili svoj pas. Razsipanje z denarjem kot v preteklih letih sejem ni doživel. Varčnost je bila parola. Žal pa tovrstnega strzjenja s strani razstavljalajočih podjetij na področju cen ni bilo mogoče opaziti. Čeprav je bilo povpraševanje slabše kot lani, so bile cene blaga dosti višje. (bl)

Neprofilirani kandidati koroške ÖVP: spričevalo revščine

Svoje kandidate za volitve v parlament je predstavila v ponedeljek koroška ÖVP v okviru tiskovne konference. Spričevalo sposobnosti stranke naj bi bila ta predstavitev paradnih kandidatov — vsaj po želji strankinega vodstva, a izcimilo se je le spričevalo revščine koroške ÖVP.

Glavni kandidat je kmet in župan v Grabštanju Valentin Deutschmann, njemu sledijo sindikalni tajnik Walter Suppan, podjetnik Wilhelm Gorton, učitelj Heinrich Amtmann in kmetica Luise Wasserbacher. Prvi trije so že doslej bili zastopani v parlamentu, sigurno mesto pa ima tudi Amtmann, dočim je kandidatura ženske le alibi, ki naj bi kaširal nenaklonjeno stališče ljudske stranke do žensk: tudi na tozadevna vprašanja ga. Wasserbacher ni vedela poti, kako bi prišla v parlament.

Manjšinsko vprašanje je bilo prisotno že pri predstavitvi kandidatov. Poslanec Deutschmann se je trkal na svoje domovinske prsi in opisal svoje zasluge za domovino s tem, da je opozoril na svoj diskusijski prispevek po filmu „Fremde in der Heimat“. Deutschmann je tudi protestiral proti temu, da sta film, in pa diskusija bila predvajana tudi na jugoslovanskih televizijskih zastorih, in to brez Deutschmannovega dovoljenja. Morda ga je sram, da njegove izjave o lepoti koroških jezer slišijo tudi kje drugje — skupno z njegovim manjšini nenaklonjenim stališčem? Značilno, da je Deutschmann v tej zvezi pohvalil

tudi poročanje „Kleine Zeitung“. Deutschmann je bil tudi edini, ki je govoril o manjšinskem vprašanju. Omenil je tudi svoje sodelovanje v Kreiskyjevi komisiji za dvojezične table in dejal, da mora sedaj ukrepati parlament, ter da je treba zmanjšati emocije na Koroškem ter zmobilizirati „pozitivne in konstruktivne duhove“ na Koroškem.

Kaj več konkretnega pa v manjšinskem vprašanju ni mogel povedati. Glede načina, kako zmanjšati čustva na Koroškem, je bila edina izpoved ta, da se mora to zgoditi preko medijev televizije, časopisov, zborovanj in pisem. Drugih medijev ni naštel, ker jih pač še nimamo. Kako naj bi ta informacijska kampanja izgledala, ni mogel povedati.

In glede štetja? Na tozadevno vprašanje zastopnika „nt“ je hotel Deutschmann povedati le to, da hoče ÖVP že pred takim ugotavljanjem imeti sigurnost, pri katerem odstotku naj bi bile zagotovljene določene pravice. Pri kakšnem odstotku? — Tudi na to vprašanje ni bilo jasnega odgovora. Deutschmann je dejal le, da obstaja na Gradiščanskem šolski zakon, ki predvideva mero 30 odstotkov. Pomeni ta namig, da bodo na Koroškem zagotovljene pravice Koroškim Slovincem le v primeru, da bi dosegli pri takšnem štetju 30 odstotkov? Tudi na to vprašanje ni bilo jasnega odgovora, samo, da bodo na različnih območjih veljali — po predstavah ÖVP — različni procenti.

Žabnice: posvet o manjšinah

SKAD — Slovensko katoliško akademsko društvo v Gorici je v Žabnicah priredilo tudi letos trodnevni seminar o aktualnih problemih doma in v zamejstvu. Lepo število študentov in drugih zainteresiranih se je tega seminarja udeležilo. Povabili so tudi Korošce, da poročajo o položaju koroških Slovencev. V obširnem prikazu je prof. Jože Wakounig podal sliko političnih in kulturnih razmer v deželi. Po feratu se je razvila živahna debata o načrtovanem preštevanju župnika Mucherja. Razgovora se je udeležil tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Joško Tischler.

SKAD je ob dvajsetletnici izdal tudi tiskano poročilo o svojem pestrem delovanju. Redni sestanki z aktualnimi predavanji, razstave umetnikov, prikaz različnih filmov in vrsta družabnih prireditvev je naštetih. Izvedli so šest taborov zamejske mladine v Ukvah 1962, Celovcu 1964, v Trstu 1966, v Gorici 1968, na Koroškem leta 1970, in v Trstu leta 1972. Pri vseh taborih je sodelovala tudi Koroška dijaška zveza.

želnozborskih volitvah je bilo v Grabštanju oddanih za KEL 10 glasov. Ko so potem ugibali, odkod prirastek za dva glasova od leta 1965, so ugotovili, da neka družina, ki je veljala za trdno slovensko, ni šla na volišče. Utemeljitev: da ne bi sosedje govorili, da je ravno ta družina volila slovensko...

Waldheim je obiskal Jugoslavijo

Na dvodnevnom obisku v Jugoslaviji se je mudil generalni sekretar združenih narodov dr. Kurt Waldheim. Ob tej priliki se je pogovarjal z jugoslovanskimi vrhovskimi politikmi, s predsednikom SFRJ Josipom Brozom Titom, predsednikom zveznega izvršnega sveta Bijedičem ter z zunanjim ministrom Miničem.

Pogovore generalnega sekretarja OZN z jugoslovanskimi državniki sta obe strani ocenili kot zelo koristne in pomembne, posebno v sedanjem trenutku mednarodnih odnosov in položaja, v katerem so Združeni narodi. Posebno so poudarili velik prispevek, ki ga daje Jugoslavija svetovni organizaciji, da bi bila čimbolj enoten instrument miru in čimboljših mednarodnih odnosov.

Predsednik ZIS Džemal Bijedič in Kurt Waldheim sta se v Kupa-

rih dalj časa pogovarjala o aktualnem mednarodnem položaju in o vprašanjih, ki jih bodo obravnavali na posebnem in rednem zasedanju generalne skupščine OZN septembra. Pogovarjala pa sta se tudi o vprašanjih v zvezi s krizo na Bližnjem vzhodu, o Cipru kot tudi o ekonomskem položaju v svetu. Posebej je bil omenjen pomen, ki ga daje Jugoslavija krepitvi vloge in važnosti OZN pri reševanju najpomembnejših mednarodnih vprašanj v svetu, ki jih po mnenju obeh strani ni mogoče reševati mimo OZN.

V pogovorih so sodelovali tudi namestnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve Lazar Mojsov, načelnik Živojin Lazič, zunanje-politični svetnik predsednika ZIS Nikola Čičanović, pomočnik direktorja oddelka za informacije v sekretariatu (Dalje na 3. strani)

Panem et circenses

Ponedeljek, 18. avgusta 1975, zjutraj. V neki celovski trafiki. Pride žena srednjih let in vpraša, če je Niki Lauda že svetovni prvak. Neki gospod odgovori, da še ni. Gospa je vsa razburjena, ker misli, da jo je tisti gospod hotel potegniti za nos(ek). Še enkrat vpraša, in ko čuje od vseh prisotnih, da Niki Lauda le še ni svetovni prvak, reče vsa zaprepaščena: „Za božjo voljo vendar, kaj pa bo potem takem z našim gospodarstvom!“

Zgodbica ni izmišljena, je resnična. Na žalost. Samo da bo Lauda svetovni prvak, pa bo že vse v redu. Histerija, kot smo jo že doživeli pred tremi leti, ko je gospod Avery Brundage — naj počiva v miru

— „ukradel“ Karlu Schranzu zlato kolajno. No, ukradel mu je ravno ni, samo tega ni dopustil, da bi bil Schranz sploh smel nastopiti. Pa je imel rajni Brundage jasne vzroke, zakaj je ravnal tako. A v Avstriji je skoraj izbruhnila revolucija, ni veliko manjkalo, da bi bila vojna.

No, Lauda pri dirki v Zeltwegu na Štajerskem res še ni dosegel tiste ene točke, ki bi mu zadostovala za svetovnega prvaka. Le pol točke je dobil. Najbrž bo postal svetovni prvak, tako da se tisti celovski gospe ne bo treba bati za „naše gospodarstvo“.

Stari Rimljani so bili brihni gospodje. Ponudili so revežem „panem et circenses“ — „kruh in cir-

kuške igre“, pa je bilo v redu. Da je rimski proletarec le dobil kruha, da je le videl mesarjenje v koloseju, pa je pozabil tegobe, ki so ga gnjavile dan na dan. Svoje telo je nasitil s kruhom, svoje težave je utopil v krvi, ki je tekla v arenah.

Naj si le vsak zamisli, kaj bo, če Laudu ne bi uspelo postati svetovni prvak. To pa celo zdaj, letos, ko bomo imeli 5. oktobra državnozbornske volitve. Verjetno bi nekateri v svojem razočaranju bili tako potrti, da bi pozabili težave, skrbi, ki jih obdajajo ali pa bi razbili, karkoli bi jim prišlo pod pest. Drugi bi se „zbrihtali“ in začeli tuhtati, kdo in kaj je vzrok, da ljubemu Nikiju ni uspelo. Pa ne bi imeli samo Miklavža, celo hudič se bi še prismetel zraven.

Pred dvema letoma smo začutili bencinsko krizo. Tedaj se je govorilo, koliko goriva bi si lahko prihranili, če bi vozili bolj umirjeno, bolj pametno, če bi malo stisnili pas, če bi malo štedili. Mastne milijarde bi si lahko prihranili. Zdaj je to vse pozabljeno. Moloh avtomobil, ta naša „sveta krava“ — pa se posmehujemo Indijcem — požira svoje žrtve in niti na misel nam ne pride, da bi ga oboževali vsaj malo manj.

Odgovorni ljudje v Zeltwegu so šele tedaj prenehali z dirkami, ko jih po pravilniku ni več bilo treba ponoviti. Šlo jim je samo za dobiček, kajti razmere že od vsega začetka niso bile primerne. Tvegali so varnost dirkačev — sodobnih gladiatorjev — in res smo lahko

vsil veseli, da so razbili samo nekaj pločevine, ne pa tudi kake človeške glave. Čeprav se ponesreči na avtomobilskih dirkah vsako leto precej „športnikov“, — precej je mrtvih, veliko je pohabljenecv za življenje — odgovornim ljudem še ni prišlo na misel, da bi s tem krvavim cirkusom kratkomalo prenehali, za vedno. Vprašanje je tudi, kaj bi ob tem porekle krvoločne množice, ki takih „junakov“ potrebujejo; ta vidi samega sebe v Laudu, ta v Fitipaldiju, ta v Regazzoniju, in če bi se eden od teh smrtno ponesrečil, bi se pač „preselila“ osebnost v kakega drugega, seveda živega. O mrtvih rajši ne govorimo, kaj da bi šele združili svojo osebnost z njimi.

Jože Wakounig

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku!

Babič: enostransko gospodarsko sodelovanje

Na jugoslovanskem dnevu celovškega lesnega velesejma je zbudil veliko pozornost prikaz jugoslovanskega gospodarskega sodelovanja z Avstrijo, ki ga je podal podpredsednik gospodarske zbornice Slovenije dr. Rudi Babič. Ker njegova temeljita izvajanja niso vzbudila pozornosti le pri nemških časopisih, ampak zaslužijo, da jih spoznajo tudi naši bralci, jim posredujemo izvlečke govora.

Mednarodne sejemske prireditve so pomembna mesta srečanja gospodarstvenikov. Gre za izmenjavo izkušenj in medsebojno gospodarsko povezovanje, ki naj pripelje do ustrežnejših gospodarskih učinkov. Še več. Razvoj proizvodnih sil v končni meri tudi pogojuje množico sejmov in sejmskih prireditev kar odraža nujnost povezovanja, saj je znano, da se gospodarstva ne morejo razvijati v nekem samosvojem zaprtem krogu, ampak, da je treba še kako zavzeto in uspešno sodelovati, ne glede na družbeno politično ureditev, če želimo svet osvoboditi tudi nerazvitosti in pomanjkanja.

Tako gospodarsko sodelovanje, ki ga lahko tudi ob tej sejmski prireditvi soustvarjamo, je rezultat globokih teženj in spoznanj tako v političnih kot gospodarskih in družbenih odnosih.

Seveda je predpostavka vsemu temu, da mora to sodelovanje temeljiti na medsebojnem spoštovanju narodov, narodnosti in manjšin, suverenosti in nevmešavanju v notranje zadeve drugih na podlagi enakopravnih odnosov in končno mora temeljiti tudi na spoštovanju medsebojnih dogovorov in pogodb, pa naj si gre za bilateralne ali pa multilateralne.

Prav gotovo je tudi ta celovški sejem ena od priložnosti za tesnejše gospodarsko sodelovanje, ob spoštovanju obojestranskih koristi, ki lahko prispeva k tesnejšemu gospodarskemu sodelovanju s sosednjimi deželami in naše sodelovanje, prav gotovo pomeni prispevek k temu naporom in prizadevanjem. Čeprav so znana dejstva po nujnosti tesnega in ustreznega gospodarskega sodelovanja med gospodarstvi sosednjih dežel, pa moramo ugotoviti, da je to sodelovanje treba pospešiti z novimi oblikami kvalitetnejšega gospodarskega sodelovanja.

Ob tej priložnosti želim poudariti, da je skupščina socialistične republike Slovenije ob koncu leta 1973 sprejela resolucijo o ekonomskih stikih socialistične republike Slovenije s tujino, v kateri daje še po-

sebno pozornost razvijanju obmejnega gospodarskega sodelovanja s sosednimi državami, saj ima politika vsestranskega obmejnega sodelovanja ne le svoje pomembno mesto v evropskem popuščanju, temveč tudi v politiki dobrih sosedskih odnosov in pri hitrejšem razreševanju problemov narodnostnih manjšin v socialistični republiki Sloveniji in naših narodnostnih manjšin v sosednjih deželah. Na ta način se krepijo stiki našega celotnega gospodarstva z gospodarstvi drugih dežel.

Uresničitev tega pa je po mojem prepričanju možna le tako, da si bomo v prihodnje vsi skupaj morali bolj prizadevati za dolgoročen razvoj vsestranskega obmejnega, zlasti pa še gospodarskega sodelovanja in na obeh straneh predvideti tudi nove konkretne ukrepe, ki bodo tako sodelovanje pospeševale. Gre predvsem za razne skupne projekte, za skupno znanstveno, tehnično in razvojno sodelovanje, skupna vlaganja in še posebej za skupna vlaganja v obmejne prometne, energetske in druge infrastrukturne objekte. Tako zastavljena odločna usmeritev pa bi najbrže odprla nekaj skupnih možnosti tudi za enakopravno nastopanje na drugih tržiščih in drugih državah, predvsem pa možnost za gospodarsko sodelovanje z deželami v razvoju, s katerimi želi Jugoslavija še posebej poglobiti svoje gospodarsko sodelovanje. Za tako gospodarsko sodelovanje se je pripravljena gospodarska zbornica Slovenije zavzeta in na ta način prispevati k trajnejšim oblikam vseh vrst gospodarskega sodelovanja.

Naj se najprvo dotaknem nekaterih podatkov v naši medsebojni blagovni menjavi. Jugoslovanski izvoz se fizično v 1974. letu ni povečal in so nekoliko ugodnejši vrednostni rezultati pravzaprav posledica inflacije. Toda uvoz je iz Avstrije v Jugoslavijo še posebej pa v Slovenijo znatno nad ravnino preteklih let. Tako znaša indeks uvoza za SFRJ v letu 1974, 170,4 odst., indeks uvoza za SRS pa 198 odst. V odnosu za leto 1973. v tem izvozu

in uvozu ima socialistična republika Slovenija znaten delež in sicer v izvozu 40,5 odst., v uvozu pa 43,4 odst. V letošnjem letu se sicer kaže rahla tendenca po upadanju deficita trgovinske bilance. Delež SRS v izvozu SFRJ se je povečal na 47,7 odst., v absolutni številki pa je slovenski izvoz padel. Tudi uvoz je v upadanju, hkrati pa se je tudi znižal delež SRS v uvozu SFRJ in sicer na 36,4 odst. Toda ob tem velja poudariti, da v prvih šestih mesecih letošnjega leta pokrivalo naš uvoz z izvozom v SFRJ z 21 odst., v SRS pa z 27,4 odst.

Razvoj blagovne menjave v poslednjih desetih letih kaže, da se je jugoslovanski izvoz v Avstrijo povečal za približno štirikrat, slovenski pa šestkrat. Temu nasproti se je jugoslovanski uvoz v istem časovnem obdobju povečal za približno šestkrat, slovenski pa kar desetkrat. S podobnim trendom se giblje jugoslovanski uvoz in izvoz v menjavi z vsemi deželami, s katerimi gospodarsko sodelujemo. Delež socialistične republike Slovenije v jugoslovanski menjavi z Avstrijo, se je tako pri izvozu kot pri uvozu v tem času domala podvojil. Upošteva je jugoslovansko blagovno menjavo s celim svetom je bila v letu 1974. Avstrija v jugoslovanskem izvozu na 12. mestu, v slovenskem izvozu v istem letu na 6., v slovenskem uvozu pa na 3. mestu.

Kljub temu, da imata Avstrija in Jugoslavija, v okviru tega pa še Slovenija posebej, dobre pogoje za gospodarske odnose in aktivno blagovno menjavo, nas dejanske razmere nikakor ne zadovoljujejo. V naših izvoznih prizadevanjih največkrat le dopolnjujemo avstrijski asortima, pri vsem tem pa nam ni uspelo prodreti na avstrijsko tržišče z novimi proizvodi, ki so rezultat domala 30-letnih prizadevanj in uspehov jugoslovanskega gospodarstva.

Ti podatki dovolj zgovorno govore o menjavi med obema deželama in prav zagotovo je treba odločno poseči v to problematiko, da bi odpravili dosedanja nesorazmerja, ker nam podatki kažejo, da je razmerje med uvozom in izvozom domala 4 proti 1. To nikakor ne pomeni samo tega, da moramo mi biti pozornejši pri tem kaj bomo uvažali, ampak tudi, da bodo morali naši partnerji v Avstriji spoznati, da menjava taka kot je ne more iti samo v tej smeri in, da bodo morali, če želimo vzpostaviti kolikor toliko stabilne gospodarske odnose tudi več uvažati. Omenim naj, da sta obe gospodarstvi, tako avstrijsko kot jugoslovansko komplementarni, da se ne izključujeta ampak nasprotno, da lahko uspešno sodelujeta in se dopolnjujeta. V vseh primerih kjer imamo podobno gospodarsko strukturo, kjer se obe gospodarstvi v proizvodnji prekrivata, pa bi bilo nujno, da dosežemo uspešnejše povezovanje v kooperantskih odnosih, kjer pa doslej z rezultati razen v dveh primerih (Sava-Semperit in Donit-Filterwerk) ne moremo biti zadovoljni.

Naj se sedaj, drugič, dotaknem gospodarskega sodelovanja preko posebnih sejmskih sporazumov med Avstrijo in Jugoslavijo, za katere lahko rečem, da tečejo zadovoljivo. V teh sporazumih lahko sodelujejo gospodarske organizacije s celotnega področja obeh držav, a se vanje vključujejo iz Koroške, Štajerske, Tirolske in Gradišćanske, z jugoslovanske strani pa organizacije združenega dela iz Slo-

venije, Hrvaške ter deloma Bosne in Hercegovine. Ti sporazumi, ki potekajo kot globalna finančna kompenzacija, so znašali vrednostno v letu 1974, 110 milijonov šilingov v vsako smer, v letošnjem letu pa je predvideno, da bo znašala ta vsota 121 milijonov šilingov v vsako smer.

Analiza teh sporazumov kaže, da je interes za to obliko blagovne menjave v zadnjih petih letih močno porastel. Gospodarstvo v okviru gospodarske politike postavlja v ospredje zahtevo po večjih kvotah. Ta je v letu 1970 znašala le 72 milijonov šilingov v vsako smer, kar v primerjavi s kvoto za leto 1975, pomeni, da se je obseg v teh petih letih povečal za 70 odst. Če k temu dodam še podatek, da so te kvote vsako leto realizirane med 90 do 100 odst., potem je kaj blizu ugotovitev, da se je blagovna menjava preko teh sporazumov v tem času povečala za več kot 50 odst. Če smo prejšnja leta že trdili, da po našem mnenju v sporazumu sodeluje še premalo podjetij iz Koroške, potem je treba danes objektivno ugotoviti, da se le ta počasi vključujejo v blagovno menjavo. Tudi obseg sejmskega sporazuma, kar zadeva Koroško, je v zadnjih petih letih porastel od 16 milijonov v letu 1970 na 28 milijonov šilingov v letu 1975. v vsako smer.

Iz sodelovanja preko sejmskih sporazumov izhaja tudi naša vsakoletna udeležba na sejmih v Celovcu, Gradcu in Innsbrucku s kar precejšnjim številom jugoslovanskih razstavljalcev. Žal pa je treba hkrati ugotoviti, da je avstrijskih razstavljalcev na naših sejmihi malo, kar še posebej velja za sejmsko prireditve Alpe-Adria. Prav gotovo bi moralo biti zastopanih več podjetij, saj bi končno tudi to lahko prispevalo k boljšim obojestranskim rezultatom v naši menjavi, pa tudi sicer uspešnejšemu gospodarskemu sodelovanju.

Naša prizadevanja za sklenitev mednarodnega sporazuma za obmejni blagovni promet so usmerjena v poglobitev in razširitev obmejnega gospodarskega sodelovanja med obema deželama, ker ti sporazumi med drugim dajejo tudi možnost višjih oblik gospodarskega sodelovanja obmejnih področij. To potrjuje praksa z obmejnimi sporazumi, ki jih ima Jugoslavija z Italijo in po katerih so skladno z večanjem blagovne menjave poslovne vezi s partnerji na obmejnem območju začele preraščati v nove sodobnejše oblike poslovanja. To sodelovanje bi bilo še kako pomembno za nadaljnji razvoj turizma in gostinstva na obeh straneh.

Želim opozoriti, na možnosti luke Koper kot ene izmed specializiranih severno jadranskih luk za promet z živinsko krmo, tropskimi sadeži in lesom. Tranzitni promet luke Koper je v preteklem letu znašal z Avstrijo 152 tisoč ton, v prvih sedmih mesecih letošnjega leta pa je dosegel 133 tisoč ton. Tako je Avstrija po obsegu prometa na drugem mestu. Seveda s tem še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti in kapacitete, še predvsem ne z predvideno izgradnjo luških kapacitet v srednjeročnem planu razvoja do leta 1980.

Tudi na področju železniškega prometa bi lahko tvorneje sodelovali predvsem s preusmeritvijo tovrstnega tranzitnega prometa med Avstrijo in Trstom, preko Jesenic in Nove Gorice. Skupno gre za tran-

zit 600 tisoč ton blaga, v katerem so naše železnice udeležene s skromnimi 15 odst. Kljub temu, da naše železnice nudijo ustrezne komercialne popuste, pa vidnejšega premika v preusmeritvi pretoka blaga na novogoriško progno, ni bilo.

V cestnem prometu je v ospredju srednjeročnega plana razvoja do 1980. predor skozi Karavanke, kar hkrati pomeni na vezavo tega predora, ki ima širši mednarodni pomen na evropsko-azijsko transverzalo. Da gre res za širši projekt, vsebinsko vtkan v mednarodne razmere govori tudi dejstvo, da so o tem tekli tudi že razgovori, tudi med predstavniki SR Slovenije in bavarske vlade, ki je za izvedbo tega projekta izredno zainteresirana.

Od obstoječih cest, odsekov in prehodov, je v srednjeročnem programu 1976—80 predvidena:

- delna rekonstrukcija ceste Podkoren — Korensko sedlo
- dokončanje rekonstrukcije ceste pri Radljah, katera je bila pričeta v letu 1973
- predvidena je ojačitev vozišča na Ljubelju
- v zaključni fazi je manjša rekonstrukcija prehoda v Cmurku
- predvidena je ureditev mejnega prehoda v Kuzmi.

Kar zadeva obisk avstrijskih gostov pri nas in njihovo izkoriščanje naših turističnih kapacitet, moram reči, da se je v primerjavi z letom 1973 število gostov v preteklem letu znižalo za 10 odst. in teh 99.200 gostov iz Avstrije znaša v strukturi vseh tujih gostov v Sloveniji komaj 12 odst. V letošnjem prvem tromesečju je število gostov iz Avstrije sicer porastlo za 11 odst., kar pa se je v drugem tromesečju spremenilo do tolikšne mere, da je po oceni podatkov za prvo polletje položaj v letošnjem letu domala podoben lanskoletnemu.

Ti rezultati niso vzpodbudni, še manj, če vemo, da gre za res dokaj ugodne prometne zveze in sprejemljive cene. Še več. Sodelovanje na področju turizma bi morali vzpodbuditi tudi zaradi tega, ker je pretežen prihod tujih turistov vezan na avstrijske mejne prehode, saj od skupnega števila tujih gostov kar 39 odst. prihaja čez te mejne prehode. Prav tako pa je potovalo preko avstrijskih mejnih prehodov 42 odst. vseh Jugoslovancev, ki so potovali v tujino.

Poudariti moram tudi to, da je delež Jugoslovancev v avstrijskem turizmu, še posebej zimskem, skoraj da izjemen. V prvem tromesečju letošnjega leta, to je v času zimske sezone, je porastlo število naših potnikov v Avstrijo v rednem prometu za 24 odst. in je znašalo skupno 1490 tisoč potnikov, v obmejnem prometu pa je ostalo število prehodov naših državljanov v Avstrijo nespremenjeno in sicer 118 tisoč potnikov.

Marinkovič v Celovcu

Svétnik ambasade SFRJ Branišlav Marinkovič se je mudil na obisku na Koroškem. Pri tej priliki se je sestal tudi s predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev ter Zveze slovenskih organizacij. Pri teh pogovorih so bila obravnavana številna pomembna vprašanja v zvezi s položajem in življenjem slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Waldheim je . . .

(Nadaljevanje z 2. strani)

OZN Rudolf Štajduhar in drugi člani spremstva generalnega sekretarja OZN.

Generalni sekretar OZN je poseben pozitivno ocenil podporo, ki jo Jugoslavija kot nevrščena dežela in dežela v razvoju daje akcijam OZN pri reševanju vseh vprašanj, ki pridejo na dnevni red svetovne organizacije. V razgovorih je bilo ocenjeno, da bo bližnji sestanek nevrščenih dežel na ministrski ravni v Limi glede na vprašanja, o katerih bodo razpravljali, prispeval k ustvarjanju boljšega ozračja za delo generalne skupščine OZN septembra letos.

Med pogovorom je bilo poudarjeno, da bo sedmo posebno zasedanje generalne skupščine pomenilo prelomnico glede na to, da

pričakujejo, da bodo od načelnih odločitev in programov, ki so jih sprejeli na šestem posebnem zasedanju, prešli na konkretne ukrepe, ki bodo prispevali k hitrejšemu reševanju najbolj perečih vprašanj na področju svetovnega ekonomskega reda.

Kar zadeva položaj na Bližnjem vzhodu, je bilo izraženo upanje, da bo kmalu prišlo do napredka, saj sicer grozi svetu resna nevarnost, da bo prišlo do novega svetovnega spopada.

V pogovorih v zvezi s Ciprom je bilo ugotovljeno, da so predstavniki obeh etničnih skupnosti dosegli pozitivne rezultate. V zvezi s tem je bilo poudarjeno, da je potrebno najti trajne rešitve, ki so v interesu obeh etničnih skupin na otoku, da bi Ciper brez zunanje vmešavanja ohranil neodvisnost in suverenost.

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku!

Valentin Oman slika v Slovenski gimnaziji

Že štirinajst dni deluje na Slovenski gimnaziji znani umetnik Valentin Oman. Njegovo delo: popestruje in požlahtnjuje hladni beton avle novega poslopja Zveze gimnazije za Slovence s svojimi stvaritvami.

gih ploskev obdeluje umetnik. Celotno delo bo predstavljalo tudi tematsko celoto: variacije na temo „Človek, homo sapiens, ki poslušaja glasbo“. Oman dela v mešani tehniki: sprva se z brusilnim strojem bliža betonu, tako da celotno delo

tonski prah mu prizadene veliko truda. Oman računa, da bo končal svoje delo ob začetku šolskega leta.

Na to stvaritev se je Oman pripravil več mesecev. Zaradi tega drugje ni razstavljal v tem času. Stene gimnazijske avle so kot nalašč pripravljene za Omana — že arhitekta dipl. inž. Oswald in dipl.

inž. Nietsch sta se bavila z upanjem, da bo to delo umetniško dokončal Oman.

Naslednji načrti našega rojaka? Najbrž kam v gozd, daljši oddih. Potem kakšno potovanje. Kam, bo odločila finančna zmogljivost. Morda v Mehiko, morda na morje v Jugoslavijo. Vsekakor za Koroško nima za naslednji dve leti večjih načrtov — z nekaj slikami pa bo sodeloval jeseni v galeriji Heide Hildebrand, kjer bodo nastopali tudi mladjevi.

PRIREDITVE

GALERIJA FRANCETA GORŠETA

Odpri: V sobotah in nedeljah, od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Druge dneve po dogovoru.

ROMANJE V LURD

Čas: Od nedelje, 31. avgusta, do nedelje, 7. septembra 1975
Cena: 2800.— šil.
Prijava sprejema: Dušnopastirski urad do ponedeljka, 25. avgusta, opoldne.

OBČNI ZBOR IN DRUŽABNO SREČANJE

Tema: 30-letnica vrnitve iz pregnanstva
Prireditelj: Zveza slovenskih izseljencev
Kraj: Gostilna Šoštar v Globasnici
Čas: Nedelja, 7. 9., ob 14.30

ČESTITAMO!

V soboto sta si obljubila večno zvestobo strokovni učitelj Janko Urank ter zdravnica dr. Manica Zagožen. Obilo sreče na skupni življenjski poti želita tudi „nt“ in NSKS.

Zakoncema Inge in Herbertu Seherju se je porodila hčerka, ki so jo krstili na ime Marija Magdalena. „nt“ čestita!

PEČNICA

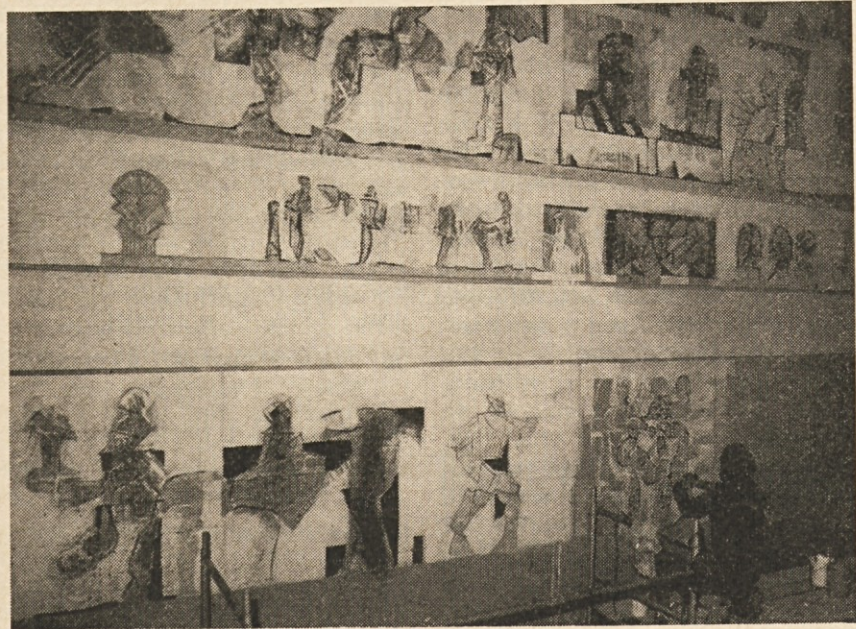
V soboto, 14. avgusta, je praznoval svojo 70-letnico g. Simon Resman, pd. Pečnikov oče. Rojen je bil v šentjakobski fari in se je pričlenil na Pečnico iz Habnerjeve družine iz Reke. Takoj se je vključil v farno občestvo in postal najprej cerkveni pevec. Kmalu nato pa je prevzel tudi skrb cerkvenega ključarja farne cerkve in tako pomagal vrsti župnikov nositi skrb za hišo Gospodovo v fari. Po vojni pa je pomagal, da se je spet obnovila Hranilnica in posojilnica v Ledincah in postal tudi njen odbornik. Zglednemu družinskemu očetu in gospodarju želimo še mnogo srečnih in zdravih let na njegovi lepi domačiji. Tem željam se kot zvestemu bralcu pridruži tudi uredništvo in NSKS.

Iščemo za takoj dekle za pomoč v kuhinji. Zaposlitev primerna za dekleta, ki bi se rade pričutile kuhanja in strežbe. Pogoji po osebni dogovoru. Zavod šolskih sester v Št. Jakobu, 9184 Št. Jakob v Rožu.

Za tiskovni sklad so darovali:

Wilhelm Pipp	šil. 100.—
Ana Roš, Železna Kapla	50.—
Janez Kastrun, Bela	50.—
Klara Gallob, Železna Kapla	15.—
Ljudmila Ožgan, Rute	50.—
Franc Jančar, Slov. Plajberk	50.—
Simon Rössmann, Pečnica	30.—
Neža Jurič, Malenice	30.—
Gustav Novak, Malenice	25.—
Janez Wiegale, Zahomc	50.—
Niko Kriegl, Zahomc	100.—
Johan Wurzer, Drevlje	50.—
Franc Wutti, Ločilo	50.—
Družina Ojcl, Brnca	50.—
Anton Klampferer	20.—
Ursula Valentinič, Malošče	20.—

Pred kratkim je imela celovška posojilnica svoj redni občni zbor. Po poročilih so bile volitve novega odbora. Upravnemu odboru predseduje šolski nadzornik prof. Rudi Vouk, ki je tako postal naslednik dr. Pavla Apovnika.

Že velikost ploskve same, ki jo je treba obdelovati, pričča, da gre za večje delo. Na obeh straneh avle po dve steni, pa še nekaj dru-

dobi značaj reliefa, nato pa s primernimi betonskimi barvami (črno in belo) dopolnjuje delo. Slika pride k sliki, variacija k variaciji. Be-

Slovenji Plajberk: † Ernest Ogris

Vse znance in prijatelje je prenetila nenadna smrt Ernesta Ogrisa. 14. avgusta še v službi kot uradnik na celovški univerzi, so ga istega dne prepeljali v deželno bolnico, drugi dan zjutraj se je že poslovil devetnajstletni mladenič s tega sveta.

Poleti 1974 je z maturo končal študij na Slovenski gimnaziji v Celovcu. Prvega julija 1975 je nastopil službo uradnika na celovški univerzi. Veselil se je zaposlitve, katero si je izbral z veseljem in na lastno željo. V tem kratkem času se je uživel v delo.

V ponedeljek, 18. avgusta, so rajnega Ernesta prepeljali iz Celovca v domačo hišo in tam se je 19. avgusta zbrala nepregledna množica žalujočih pogrebcev, da ga spremilja k cerkvi v Slovenji Plajberk.

Na domu je pogrebne molitve opravil mag. teologije kaplan Hanzi Olip. Domači moški zbor je na domu, v cerkvi in ob odprtem grobu ubrano pel in s pesmijo se je od rajnega Ernesta poslovil tudi kvartet mladih Erika, Mirko, Peter in Folti.

Mašo zadušnico je ob somaševanju prof. dr. Čegovnika, dr. Kumpa in prefekta fantovskega doma opravil kaplan Olip. V poslovnem govoru se je zahvalil rajnemu Ernestu za vse prijateljstvo, ki ga je izkazoval do svojih sošolcev in domačinov, saj jim je bil vzor pridnosti in poštenja.

Ob odprtem grobu je za službeno zadržanega ravnatelja dvornega svetnika dr. Zablatnika spregovoril prof. dr. Kump in orisal lik

bivšega dijaka Slovenske gimnazije. Poslovil se je od rajnega Ernesta tudi njegov dolgoletni prof. dr. Stanko Čegovnik ter njegov sošolec Franc Merkač. Pogreba se je udeležila tudi Ernestova razredničarka prof. dr. Anica Petek in številni dijaki gimnazije. Zastopnik celovške univerze je v imenu nastavljenec izrekol sožalje staršem.

Staršem in vsem žalujočim sorodnikom izrekamo tudi mi iskreno sožalje. Ernestu pa naj bo domača zemlja, ki jo je tako ljubil, lahka.

Zadnje slovo od Jožka Kerničnika

Vsem znancem je postalo težko pri srcu, ko smo zvedeli, da je Jožko Kerničnik težko zbolel in po hudi bolezni konec junija umrl. Saj je bil človek, ki so ga vsi radi imeli. Vedno prijazen, nasmejan in šaljiv.

Rodil se je pri Jakobarju na Suhu, kjer so starši z otroki bili verna slovenska družina. Imeli so malo kmetijo in se pošteno preživljali na njej. Oče je bil muzikalčno nadarjen. Igral je na citre, česar se je naučil tudi sin Jožko.

Sosedje in znanci so radi hodili tjakaj vasovat in poslušati mile zvoke citre ali pa poskočne viže harmonike, katero si je kupil in se rajni Jožko sam nanjo naučil igrati. Imeli so tudi več gramofonov, z vedno novimi ploščami, tako da je od Jakobarja pogosto donela slovenska pesem in glasba.

Jožko je imel obrt za izdelova-

nje cementnih strešnikov. Veliko hiš v okolici Šmihela je pokritih z njegovimi izdelki, ki ponekod še danes po 40 letih dobro držijo.

Po smrti staršev se je preselil v Gonovece, kjer si je kupil, skupno s sestro Micko, hišo od Breznikovih dedičev iz Pliberka. Tam je delal z več pomočniki cementno opeko, vse do svoje upokojitve. Sestra Micka mu je skrbno gospodinjila in vodila račune.

Zelo je ljubil slovenske oddaje radia Celovec. Veliko jih je posnel na magnetofonski trak, posebno tiste, kjer poroča Črčej o naši bližnji okolici. Kdor je doma oddajo zamudil, jo je lahko pozneje slišal pri Jožku, ki jo je imel posneto na traku. — Njegovo zapuščino hrani sedaj njegova sestra Micka, bi bilo škoda, če bi se porazgubila.

Pokopali smo ga na šmihelskem pokopališču. Ohranili mu bomo blag spomin. Naj počiva v miru.

Loče

V Ločah je velika množica ljudi spremljala na zadnji poti Hanzeja Zollnerja, pd. Majrofarja. Nepričakovano je umrl v 65. letu svoje starosti. Bil je zaveden rojak, videti ga je bilo na vseh prireditvah, rad je prebiral tudi slovenske časopise, posebej še „Naš tednik“.

Temu primerno je bilo tudi število tistih, ki so se udeležili pogreba: cerkev je bila docela polna, predvsem stanovski tovariši so bili zastopani v izrednem številu. Obrede je izvršil g. dr. Mikula. Njegovi vdovi izreka sožalje tudi NSKS in „nt“.

Pavel Potočnik - umrl

Po dolgi in težki bolezni je dne 10. avgusta umrl zaslužni slovenski rojak, Kovačev gospodar, Pavel Potočnik. Bil je vnet za vse dobro in vedno pripravljen pomagati svojim slovenskim ljudem. Kot dolgoletni občinski odbornik, kot odbornik domače Posojilnice, kot član in odbornik Živinorejske zadruga, se je trudil za dobrobit soljudi. Bil je tudi soustanovitelj društva gasilcev v Žvabeku.

Imel je veliko veselje do branja. Poleg naročenih slovenskih koroških časopisov, si je kupoval še knjige Mohorjeve družbe in si jih prinašal tudi iz društvene knjižnice. Tako si je pridobil nadpovprečnega znanja. Živo je zasledoval borbo za dosego naših narodnostnih pravic in težko čakal dneva, ko bi nam jih merodajni v državi izpolnili. Ker je bil sam skrajno pravičen, je pričakoval pravičnosti tudi od vladujočih. Sam tega ni dočkal, zapustil nam je pa vzgled zvestobe in vztrajnosti, da ne smemo odnehati, dokler ne dosežemo naš cilj:

VELIKOVEC

V torek je umrl po dolgi težki bolezni višji deželni uradni svetnik in dolgoletni župan mesta Velikovec Martin Hosp. Pogreb bo v soboto, 23. avgusta 1975, izpred mestne hiše na mestno pokopališče.

Gospodinjska šola v Št. Rupertu vabi!

V Št. Rupertu pri Velikovcu se tudi letos zopet odpro vrata šole pri šolskih sestrah. Pouk na gospodinjski šoli se začne 1. oktobra 1975 in traja do konca maja 1976.

Prostora je še na razpolago, zato vabimo dekleta, da se prijavijo. Čim številnejša bo družba v hiši, tem prijetneje in topleje bo. Naša gospodinjska šola je izenačena vsem šolam te vrste v državi in ima tudi pravico javnosti.

Vse učenske dobe brezplačno šolske knjige in državno podporo (Schulbeihilfe und Heimbeihilfe) in ob koncu leta spričevalo v obeh deželnih jezikih.

Za to šolo se lahko priglasite osebno ali pismeno na naslov: Vodstvo gospodinjske šole Št. Rupert, 9100 Völkermarkt—Velikovec, Klosterstraße 2, ali pa telefonsko 0 42 32 - 796.

Za sprejem v našo šolo ni predpisana starost in tudi ne predizobrazba, pač pa mora vsaka zadostiti šolskemu zakonu, ki predpisuje 9. šolsko leto.

Pripravljali tekmi SAK

V pripravljali tekmi je v nedeljo igral Slovenski atletski klub proti moštvi iz Železne Kaple, ki igra v prvem razredu. Po lepi igri so zmagali slovenski igralci s 3:1 (2:1). Igra je kazala tudi pozitivne strani, bolj kot pri ostalih pripravljanih tekmah. Vse tri gole za SAK je zadel Folti „Gigi“ Waldhauser.

V petek pa so se slovenski igralci pomerili z moštvom iz Dobrle vasi. Proti temu moštvi, ki igra v Koroški ligi, pa so podlegli s 5:2 goli. Zadetke za SAK je prispeval Peter Waldhauser.

Šolske knjige 1975-76

Starše in otroke opozarjamo, da ima knjigarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu na razpolago vse šolske knjige, seveda tudi nemške, in sprejema bone („Gutscheine“) za vsako knjigo.

Poslužite se naše knjigarne!

Podprite cilje in prizadevanja Mohorjeve družbe!

Mohorjeva knjigarna v Celovcu

vogal Viktringer Ring — 10.-Oktober-Straße

Podjerberk: na novo otvorjeno

Kova Küchen

Isti dan, ko je bil v Celovcu o-
tvorjen velesejem, je v Podjerber-
ku otvoril Hanzej Kovačič nove
prostore za izdelavo in razstavlja-
nje kuhinjskega pohištva. Daleč na-
okoli znani proizvajalec pohištva
je s tem projektom napravil korak
k specializaciji — na izdelavo ku-
hinj. Te kuhinje potem prodaja di-
rektno kupcem — k cenam produ-
centa.

val, dal pa mu je tudi ime „kova-
möbel“ — „kova-pohištvo“ je po-
stalo pojem, je zaslovelo in se
moglo uveljaviti kot kakovostni znak
— in to kljub hudi konkurenci.

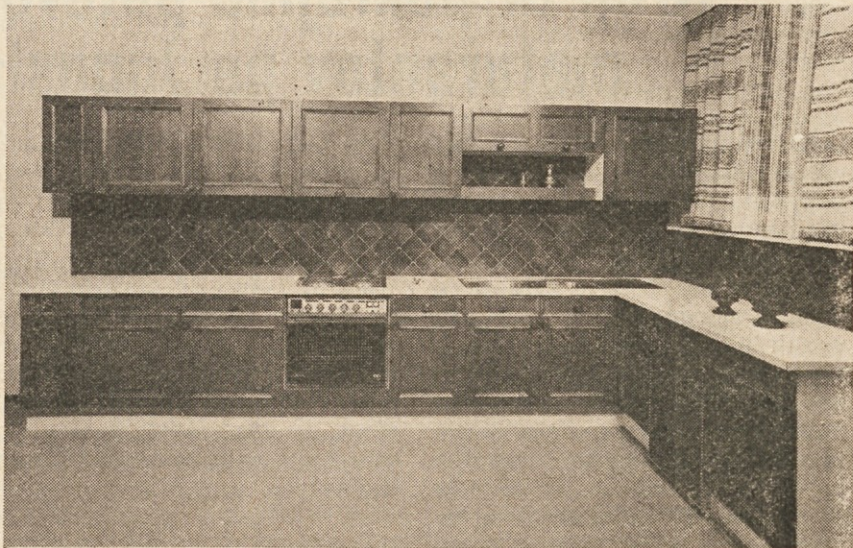
Posamezne produkte, ki jih iz-
deluje tovarna kova, načrtuje Han-
zej Kovačič sam. Tako jim skuša
dati poleg osebne note tudi pri-
merno funkcionalnost. Od leta 1972
naprej se je izvršila konsolidacija

vmesnega trga. Zaradi tega so tudi
cene zelo interesantne in znatno
pod drugimi: ležijo okoli 17 do 25
odst. pod cenami ostalega trga. Ce-
na za meter zagrajene kuhinje je
tako možna že od 3300 šil. naprej.

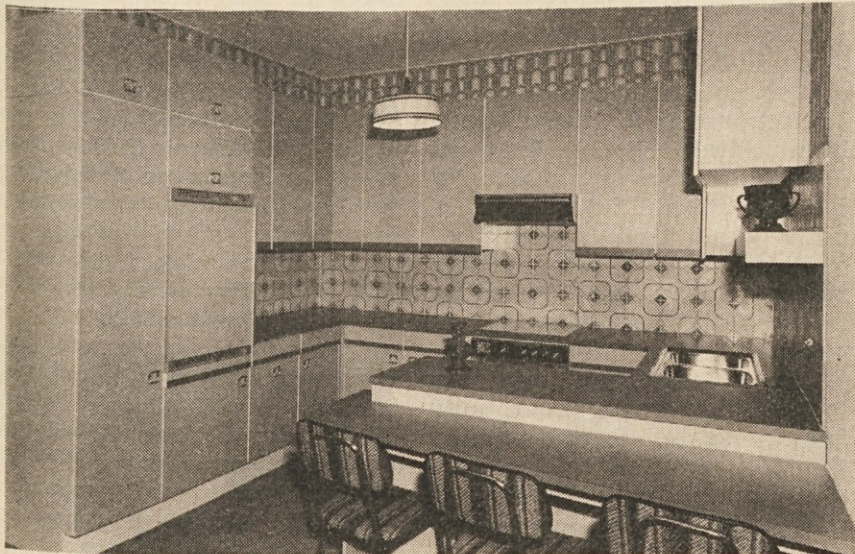
Interesantna in raznolika je tudi
ponudba: 6 modelov iz umetne sno-
vi v 15 barvah ter 7 modelov v ru-
stikalnem stilu iz smreke, macesna
in doba ter v 24 lesnih barvah.

Tudi kuhinje načrtuje Hanzej Ko-
vačič sam. Pod naslovom „kova-
küchen — kova-kuhinje“ se obrača
direktno na kupca.

Tudi modeli njegovih kuhinj ima-
jo skupno ime, ki utegne postati v
najkrajšem času pojem: „kathrin“
ter še dodatno številko.

Primer kuhinje v rustikalnem stilu

Primer kuhinje iz umetne snovi

Ob tej priliki je prav, da bralcem
na kratko predstavimo ta domači
obrat: šef podjetja je Hanzej Ko-
vačič, letnik 1939. Že njegov oče
Franc Kovačič je bil mizar in nje-
gova mizarina je bila priznana kot
soliden obrat za gradbeno mizar-
stvo. Po očetovi smrti leta 1954 je
vodila obrat dalje mati Terezija, do-
kler ni leta 1959 napravil mojstrski
izpit sin Hanzej Kovačič, ki je leto
navrh prevzel tudi celotno firmo.
Novi šef je podjetje še razširje-

obrata v rokah Hanzija Kovačiča —
brez poslovdij. Od tega časa na-
prej se je obrat začel tudi speciali-
zirati: ena od pomanjkljivosti trga je
bila specialna ponudba kuhinjske-
ga pohištva. To vrzel je zdaj napol-
nil. Lansko leto je zgradil Hanzej
Kovačič novo halo za izdelavo ku-
hinj, te dni pa je bilo tako daleč,
da je mogel obrat otvoriti.

Posebnost novega podjetja je —
kot omenjeno — da prodaja svoje
izdelke direktno od tovarne, brez

Pogled na obrat Kovačič v Podjerberku

Lastnik: Hanzej Kovačič

Za ženo in dom

ZDRAVJE:

Skrbimo za tople noge!

Tople noge — pol zdravja, velja
rek v zdravstvu. Posebno v našem
podnebjju, ko dva vlažna letna ča-
sa (jesen in pomlad) ter mrzla zima
zahtevajo več zdravstvene paz-
ljivosti, je skrb za tople in suhe no-
ge med prvimi. Nadležni prehlad
je neredko posledica premajhne
pozornosti nogam v vlažnem in
hladnem vremenu, zlasti pri žen-
skah, ki so bolj „lahko“ obute ka-
kor moški. Zdravniki vedo pove-
dati o raznih vnetjih pri ženskah,
ki so posledice prehlada in nepre-
mišljenega oblačenja v slabem vre-
menu.

Posebno zaposlene žene rade
zanemarjajo nekatera osnovna pra-
vila ob dežju. Če ne zavarujejo nog
z gumijastimi galošami, je nujno
potrebno, da vzamemo na delo drug
par suhih čevljev (ne copat), da
jih lahko obujemo tudi v slabem
vremenu, ko se vračamo z dela.
Nekatere ženske si pač pomagajo
s copatami, toda nič ni bolj škod-
ljivo za zdravje, kakor znova obuti
premočene čevlje in prebiti dalj ča-
sa v njih.

Mnoge ženske se pozimi odloči-
jo za visoke, tople podložene čev-
lje. To je seveda najbolj ustrezna
obutev za mrz in vlago. Moramo
pa v tem primeru nositi take čev-
lje vso zimo in ne izmenoma z la-
hko hladno obutvijo. Od toplega o-
buvala razvajene noge se znajdejo
v „salonarjih“ skoraj brez zaščite
pred mrazom. Po taki nenadni spre-

membu bole noge, lahko pa si na-
koplujemo revmatično obolenje v
gležnjih.

Podobno velja tudi za nogavice.
Če smo se odločile za toplejše in
debelejše, tedaj vztrajajmo v njih,
dokler pomladno sonce ne potisne
živnega srebra v toplomeru nad 10
stopinj. Za slovesnejše priložnosti
si pomagajmo tako, da obujemo
pod svilene nogavice tanke volne-
ne v barvi kože ali pa še en par
svilenih nogavic.

Koliko ur spanja?

Glede tega ni mogoče postaviti
za vsakega človeka enako pravilo.
Eden potrebuje 9 do 10 ur spanja,
medtem ko se drugi spočije že v
6 urah. Najboljša pot, da vsak sam
spozna, koliko spanja potrebuje, je
poskus, ki traja 6 do 8 tednov. Če
boš v tem času približno enako
utrujen od dela vsak dan, spal pa
različno dolgo, boš kmalu spoznal,
katero mero spanja potrebuje tvoje
telo.

Če se zjutraj zbudimo lenivi in
vemo, da smo spali navadno mero
spanja, še ne pomeni, da moramo
več spati. Včasih je taka lenivost
ravno posledica predolgega spa-
nja. Nekaj minut telovadbe nas bo
hitro spravilo v ravnotežje. Tudi
nagnjenje k daljšemu počitku pozni-
mi ali ob slabem vremenu, ne po-
meni, da potrebuje naše telo več
spanja.

Bodi previden pri uporabi raznih
pomirjevalnih praškov ali tablet, da
bi lahko zvečer zaspal. Vzdrži brez
njih, dokler le moreš. Najprej sku-
šaj urediti svoje delo čez dan in
svojo prehrano.

Spanje je za človeka zelo važno.
Je kakor polnjenje „akumulatorja“,
naravno zbiranje sil in čiščenje raz-
nih delov organizma, da je potem
čez dan zmogel običajnega napa-
ra.

OBIŠČITE GALERIJU WERNERJA BERGA V PLIBERKU!

RAZPIS

Posojilnica v Št. Jakobu v Rožu
razpisuje gostilno v posojilnični hi-
ši v Št. Jakobu v Rožu v najem z
1. 10. 1975. Interesenti naj prija-
vijo svoje ponudbe na naslov Po-
sojilnice Št. Jakob, 9184 Št. Jakob
v Rožu ali pa ustmeno v posloval-
nici posojilnice Št. Jakob do naj-
kasneje 30. avgusta 1975.

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

RUTAR- CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

Nova knjiga dr. Trstenjaka v založbi Tinjskega doma

Izpod peresa nam že iz več tiska-
nih izdaj znanega profesorja ljub-
ljanskega bogoslovja, dr. Antona
Trstenjaka, že preko meja prizna-
nega strokovnjaka-znanstvenika na
področju psihologije in filozofije, je
izšla ravnokar knjiga „Krščanstvo
in kultura“ v založbi Doma v Tinjah.

Avtor sam pravi o njej, „da knji-
žica ne predstavlja kake teološke
razprave, pač pa je osebno kultur-
no-filozofsko pričevanje človeka, ki
raste sredi sodobne družbe v dia-
lektičnem navzkrižju dveh sestavin
našega obstoja: „kulture in krščan-
stva“.

V naši dobi sekularizacije — pi-
satelj sam govori o „posvetovanju
sveta“ — se osamosvaja poleg po-
litike, gospodarstva in socialne ak-
tivnosti tudi kultura kot samostojna
človekova dejavnost. S tem tren-
utkom se pojavi vprašanje: „Ali
bo človek sam dohajal vso to teh-
nično zmogljivost, da ne bo sredi
„bogastva“, ki ga je ustvaril kot
ustvarjalec in nosilec kulture, ogro-
žen v svojem obstoju in osebnost-
nem jedru.“

Poleg novega odnosa kulture do
osebnosti se ustvarja danes tudi
novo razmerje kulture do krščan-
stva. Preteklost je kulturo in kr-
ščanstvo često zamenjavala ali ce-
lo istovetila. Pisatelj sam ne vidi v
sekularizaciji sveta odmika od Cer-
kve, marveč je mnenja, da je se-
kularizacija dognanje, ki je za kr-
ščanstvo bistveno, zato pa lahko
tudi pozitivno.

Tako nas pisatelj sooči z raz-
merjem krščanstva, osebnosti in
kulture v novi tudi kulturnikom in
prosvetašem nenavadni in notranje
osvabljajoči luči.

Oglašujte v našem listu!

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Na-
roča se na naslovu: „Naš tednik“, Ce-
lovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagens-
furt. — Telefon uredništva, oglasne-
ga oddelka in uprave 84 358. Naroči-
nina znaša letno: za tuzemstvo 150.—
šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zrač-
ni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izda-
jatelj: Narodni svet koroških Slovencev.
— Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer,
Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Ti-
skarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu,
Viktringer Ring 26.

PROF. DR. ANTON WUTTE:

(20. nadaljevanje)

Kraji in pokrajine potovanja lanskih maturantov po Jugoslaviji (2. del)

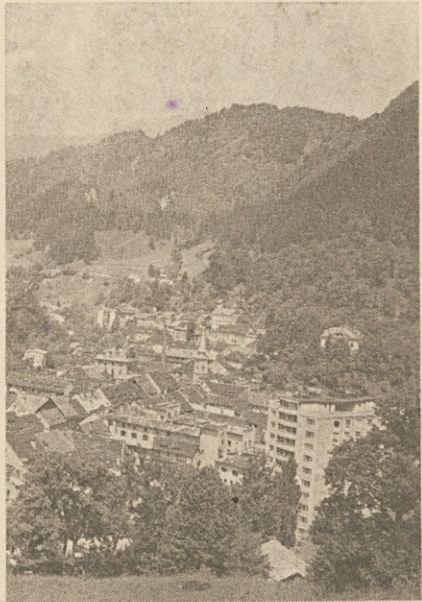
Po drugi svetovni vojni se je razvila industrija v še večja moderna podjetja, katerim je na razpolago več elektroenergije zaradi povezave domačih elektrarn z novimi hidrocentralami ob Savi. Zato se je priselilo mnogo delovnih sil in tudi v vseh bližnjih vaseh že prevladuje med prebivalstvom delavstvo. Danes je Tržič izrazito industrijsko mesto. Že leta 1963 so delovali tam tovarna čevljev, velika bombažna predilnica in tkalnica, ki obratuje že od leta 1887 dalje, usnjarna, tovarna kos in srpov, tovarna lepenke, združena lesna industrija s tovarno finega pohištva in tovarna pil. Tako spada danes Tržič med najbolj industrijska mesta Slovenije in šteje okrog 5.000 prebivalcev. Mestece je postalo industrijsko središče severovzhodnih Dobrav. Tržič je bil že leta 1963 sedež občine. Razpolagal je z muzejem, zdravstvenim domom, kinom, lokalno radijsko oddajno postajo, modernim kopališčem, turističnim uradom in več gostinjskimi obrati.

Jedro starega mesta je enakomerno razvrščeno ob razširjeni prejšnji Ljubeljski cesti, ki je služila nekoč kot tržni prostor. Ob Mošeniku in tja do Bistrice stojijo tesno skupaj kovačnice, ob Bistrici pa so ohranjene stare trške hiše in ulice. Navzdol po ploskem dnu doline se razprostira novejši Tržič. Najnovejši del mesta pa je že prekoračil novo Ljubeljsko cesto in dosega terase južnih Dobrav. Tudi okoliška naselja so že zelo pomeščana.

Glavne zanimivosti mesta so poleg fužin, kovačnic in izdelovalnic železnega orodja, starih trških hiš in ulic ter jedra mesta še slike Leopolda Layerja, Mateja Langusa, Janeza Mežana in Nika Pirnata v župni cerkvi.

Okolica Tržiča je zelo pestra zaradi razgibanosti južnega pobočja Karavank in strmih gora Kamniških ali Savinjskih Alp, ki ga obdajajo. Vsenaokoli so planine in planinski domovi kot na primer

Dom pod Storžičem. V Jelendolu so obsežni gozdovi z obilo divjačine predvsem jelenov. Velika zanimivost tržiške okolice so kozorogi, ki so jih naselili pred drugo svetovno vojno po okolnih gorah. Ob Bistrici sta nad Tržičem soteska in slap, v njej pa lovijo pisane postrvi. Južno od Storžiča in Dobrče, ki utesnjujeta mesto od obeh strani, se razprostira ravnina Dobrav. Le ta pa je že del Ljubljanske kotline.

Mestece Tržič globoko pod novo Ljubeljsko cesto ob južnem vnožju Karavank; v ospredju stoji visoka, moderna stolpnica. Tržič je eno najbolj industrializiranih mest Slovenije.

Ljubljanska kotlina

Ko smo zapustili dolino Mošenika, obdano od strmin, se je prijetno sprostil utesnjeni občutek na prostori ravnini ob vnožju Karavank in Kamniških ali Savinjskih Alp. To je tako imenovana Kranjska ravan, osrednji in najbolj obsežni del ravnega dela Ljubljanske kotline. Dno obsega še severozahodno obsavsko nižavje, Ljubljan-

sko polje severno in vzhodno od Ljubljane ter Ljubljansko barje južno in jugozahodno od Ljubljane. Na severu jo obdajajo Karavanke, Julijske in Kamniške ali Savinjske Alpe, na zahodu Škofjeloško hribovje, na vzhodu Posavsko hribovje in na jugu kraške planote, katerih vseh pobočja še spadajo h kotlini.

Ljubljanska kotlina je vdorina. Nastala je ob prelomnicah v zemeljski skorji med alpskim in dinarskim svetom, ko so se nekateri predeli Alp dvigali, drugi pa zastajali ali celo ugrezali. Prelomnice še danes izdajajo topli izviri, potresi, kot Ljubljanski leta 1511 in 1895 ter litijski leta 1963, pa so dokaz temu, da se premikanja v zemeljski skorji še danes nadaljujejo.

V vdorino je segal začetkoma zaleden Panonskega morja, polagoma pa se je morje umaknilo proti vzhodu. Kajti v milijonih letih so jo napolnile morske usedline in naplavine potokov, ki so se od vseh strani izlivali vanjo, predvsem pa prod predhodnice današnje Save, ki je sledila umikajočemu se morju. Prav tako so pozneje v štirih ledenih dobah odlagale reke gramoz. Temu je dokaz apneni in dolomitski prod Južnih Alp, ki sega na Kranjski ravnini nad dvesto metrov globoko in je spodaj sprijet v skalo, tako imenovani konglomerat. Poleg tega še strmec dna Ljubljanske kotline od severozahoda proti jugovzhodu, v smeri toka današnje Save; Žirovnica je 550 metrov nad morjem, Zalog pa le še 280 metrov. Tudi Kokra je pomagala zasipati kotlino s prodom. Le ta je odrinil Soro in potoke iz skriljastega hribovja med Kranjem in Škofjo Loko. Tudi potoki iz Šmarjetne gore odtekaajo v Soro namesto v Savo. Zato je ostala Kranjska ravan nerazrezana, le Sava in Kokra sta vrezali v njeni trdi konglomerat do 40 metrov globoki dolini z navpičnimi stenami.

Ker so na severni strani Ljubljanskega barja ovirale obilne naplavi-

ne proda Save odtok vode, se je tam ohranilo jezero še ob prehodu kamene dobe v bronasto dobo, pred več kot tritisoč leti pred Kristusom. Kajti izkopavine ob robu takratnega jezera kažejo, da so bili tod v tistem času naseljeni ljudje na koliščih. Naplavine, ki so jih nanašale vode iz okoliškega hribovja, so pa počasi zatrpale kotlino. Ko se je Sava polagoma bolj zajedla v globino, se je tudi struga jezerskega odtoka vedno bolj nižala in odvajala vodo iz jezera. V rimski dobi je bilo že barje, poraslo s šotnim mahom. Pri vrtanju leta 1959 so ugotovili, da obsega sklad jezerskih usedlin in naplavin 105 metrov in da se šele v tej globini začne skalno dno. Na površju je barska črnica, pobarvana od zgoljenih rastlinskih ostankov. Pod njo je debela plast šote, ki je nastala v časih, ko je jezero usihalo. Potem sledi laporna glina in pod njo glina s peskom, ponekod tudi s prodom. Nad ravnim površjem se dvigajo osamljeni griči kot vrhi ugreznjenih hribov, kakor na primer Plešivica. Tudi drugod se dvigajo nekaj sto metrov visoko nad ravnim dnom kotline, hribovi kot Šmarna gora in drugi. To pa so ostanki pogreznjenih gorskih hrbtov. Medtem ko je Celovška kotlina povečini hribovita pokrajina, je Ljubljanska kotlina ravnina, nad katero se dvigajo le posamezni hribovi.

Toliko bolj pester je njen gorski okvir. Na severu jo obdajajo Karavanke in Kamniške ali Savinjske Alpe, ki imajo ime po Kamniku, nad katerim se dviga njihov glavni del, in po Savinji, pritoku Save, ki jih povečini odmaka. Proti zahodu segajo preko Storžiča in Dobrče pri Tržiču do Peči pred Žirovnico, proti vzhodu pa se razširjajo do blizu Šoštanja. Najvišji osrednji del so Grintavci, katerih koničasti vrhi kot Kočna, Skuta, Rinka, Turska gora, Brana, Planjava in Ojstrica se vzpenjajo precej nad 2000 metrov; najvišji od njih je Grintavec z 2558 metrov nad morjem. Zato obleži snežna v kraških kotliščih od poznega poletja, na severni strani Skute pa se spreminja v edini ledenik Kamniških Alp. Severna stran je divje razdrta, južna pa bolj polozna in prehaja v dve slemenici s Krvavcem in Veliko Planino ob vsaki strani Kamniške Bistrice. Visoke

vrhe Grintavcev vidimo celo še v zahodni Podjuni na Koroškem, kot svetle stolpe, ki se dvigajo nad temnejšim ospredjem nižjega slemenca Karavank.

Julijske Alpe na severozahodu Ljubljanske kotline so še bolj skalnate in razdrte. Od glavnega grebena se odpirajo proti severu k dolini Save Dolinke veličastne koritaste doline kot Vrata. Kot, Krma, Martuljček in druge. Divjeromantičen Martuljček je ena najlepših slovenskih Kočen. Planica in Kranjska gora sta znani smučarski področji. Nad glavnim slemenom pa se vzpenjajo najvišji vrhi Škrlatica, Razor, Prisojnik, Jalovec, Mangart, Viš, Naboj, oba Špika in Kanin razen dveh nad 2500, 2600, 2700 in Triglav celo nad 2800 metrov nad morjem. Tako segajo Julijske Alpe kot edino gorstvo na Slovenskem nad črto, do katere toplota ravno še zadostuje, da vsako poletje stopi celo snežno odejo, ki je nastala med hladnejšim delom leta. Zato so tam številna snežišča, kjer se spreminja trajni sneg v zrnati snež in ponekod celo v led. Prav tako pobočni ledeniki. Največji je triglavski ledenik. V Dolnji Ziljski dolini na Koroškem segajo Julijci kot beli stožci za temnimi gozdnatimi Karnijskimi Alpami in zahodnimi Karavankami navzgor. Ako pa jih opazujemo pozimi ob sončnem vzhodu na Osojščici nad Osojskim jezerom na Koroškem, ko jih obliže prvi sončni žarki, žarijo v plamenordeči barvi, ki polagoma prehaja v svetlo se bleščecho.

Triglav je z 2863 metrov nadmorske višine najvišja vzpetina v Sloveniji in Jugoslaviji. Zato ga opevamo v pesmi, v Sloveniji pa so ga postavili že med narodnoosvobodilno vojno v svoj grb kot simbol svobode. Ni pa še dognano, ali je dobil ime po svojih treh vrhih Triglav, Mali Triglav in Glava ali pa po nekdanjem poganskem božanstvu. Ker presega vse druge vrhove Južnih Alp daleč naokoli s svojo višino, je z njegovega glavnega vrha čudovit razgled. Zato je že zgodaj postal cilj planinstva. Starosti slovenskih alpinistov Jožetu Čopu in Severni steni Triglava ter njenim žrtvam je posvetil pisatelj Tone Svetina svoj roman „Stena“. Ob južnem vnožju triglavskega masiva (Dalje na 7. strani)

JACK LONDON:

24

TRI SRCA

Slepčev obraz se je zjasnil od neke čudne notranje svetlobe.

„Tudi iz tebe govori danes božji glas,“ je dejal.

Francis, ki je ta čas nekaj pisal v svojo čekovno knjižico, je odtrgal listek in ga izročil mestizi.

„Tudi jaz bi rad nekaj povedal,“ je dejal Američan.

„Naj ne umre ta mož kakor pes, dasi smo se vsi prepričali, da je zahrbtn lopov.“

Mestiza je prebrala naglas, kar je bilo napisano na Franciscovem čeku.

„Ni treba pojasnil,“ je segel Slepí Bandit Francicu v besedo. „Ne smete misliti, da stojim pred vami divjak. Saj nisem vedno živel v Cordillierih. Bil sem trgovec v Barceloni. Bil sem v stikih v Chemikal National Bank of New York in prek svojih agentov sem kupoval njene delnice. Gre za deset tisoč zlatih dolarjev. Mož, ki je napisal ček, je danes enkrat že govoril resnico. Ček je pravičen. Clovek, ki plača tebi nič meni nič odkupnino za svojega sovražnika, je ali plemenit ali tepec ali pa zelo bogat. Povej mi, prijatelj, ali igra pri tem odločilno vlogo prelepa ženska?“

Francis se ni upal ozreti ne na desno ne na levo, ne na Henryja ne na Leoncio. Gledal je Slepemu Banditu naravnost v obraz in odgovoril tako, kakor mu je velel notranji glas:

„Da, o Kruti Sodnik, ženska je dala mojemu srcu ta plemeniti nagib. In ta prelepa ženska je tukaj.“

12

Na istem kraju, kjer so jim zavezali oči, ko so jih odvedli v gore, se je eskorta ustavila. V eskorti je bil oddelek slepčevih vojščakov, Leoncie, Henry in Francis. Vsi trije na mulah in z zvezanimi očmi. Peona so prigrali peš. Tudi on je imel zavezane oči. Pol ure poprej je enaka eskorta privedla na ta kraj plemičeve spremljevalce, Torresa, poglavarja in njegove orožnike.

Z dovoljenjem strogega poveljnika so si ujetniki odvezali oči.

„Prav zdi se mi, da sem nekoč že bil na tem kraju,“ se je zasmel Francis in se oziral po okolici.

„Vse kaže, da nafta še vedno gori,“ je nadaljeval Francis in pokazal s prstom na obzorje, nad katerim so se valili oblaki črnega dima.

„Peon, le pogledj, kaj si storil! Za človeka, ki razen duše nima ničesar, je to velika potrata. Ti si najbolj zapravljiv človek, kar sem jih kdaj videl. Nekoč so mi pripovedovali o pijanem petrolejskem kralju, ki si je prižgal smotke s čistimi bankovci — ti si pa sežgal v eni minuti najmanj milijon dolarjev.“

„Saj nisem tako siromašen, kakor mislite,“ se je pobahal peon s skrivnostnim ponosom.

„Preoblečen milijonar!“ se je nasmehnil Henry ironično.

„Kje pa imaš naložen svoj kapital?“ se je oglašila Leoncie. „Morda tudi v Chemical National Bank of New York?“

Peon ni razumel teh zbadljivk, pač pa je instinktivno čutil, da se mu posmehujejo. Zato je užaljeno dvignil glavo in molčal:

Kar se je oglašil strogi poveljnik:

„Zdaj lahko greste po svojih poteh. Tako je zapovedal Pravični Sodnik. Vi, senori, morate razjahati svoje mule, da jih vzamemo s seboj. Senorita pa lahko obdrži svojo mulo, zakaj Pravični ji jo je podaril, ker meni, da nima pravice siliti žensko, da bi hodila peš. Oba senora pa lahko

gresta tudi peš. Pravični priporoča take sprehode posebno bogatemu senoru. Bogastvo — pravi naš slepec — ima vedno za posledico to, da človek malo hodi peš. Kdor pa ne hodi peš, se zredi. Debelost pa ovira moškega na poti k lepi ženski. Taka je modrost Pravičnega. Ponovil je tudi svoj nasvet peonu, naj ostane v gorah. V gorah najde lepo žensko, če že ne more živeti brez nje, zakaj modrost zahteva, da je ženska istega plemena kakor možki. Ženske v nižavah so namenjene možkim iz nižin. Cordillerske ženske so pa samo za moške iz Cordillier. Bog nima rad, če se plemena križajo. Mulo ves svet prezira. Narava ni hotela, da bi se kri mešala, toda človek si je marsikaj sam izmislil. Križanje dveh čistih ras dá nečisto raso. Olje in voda se nikoli ne moreta mešati. Tako pravi Pravični, ki mi je zapovedal, naj ponovim njegove besede. Zapovedal mi je tudi pripomniti, da se dobro zaveda, kaj govori, zakaj tudi on je nekoč grešil.“

Henryja in Francis, oba anglosaške krvi, in Leoncio kot Španko, so te besede Slepčega Bandita neprijetno zadele. Leoncie bi v objemu enega ali drugega Američana gotovo protestirala proti tem trditvam, če bi bil navzoč samo Francis ali samo Henry. Tudi Henry ali Francis bi izpodbila tak nazor, če bi bila sama z Leoncio. In vendar se je oglašalo pri vseh treh prepričanje, da ima slepec prav. Vsi trije so čutili, da imajo na vesti greh.

Tako so ostali molče in povešali glave, dokler jih iz zamišljenosti ni zdramil plemič, ki se je bližal s svojo eskorto iz bližnje goščave. Pozdravil je Solanovo hčer po vseh pravih španskega gizdalina, pa tudi Američanom je krepko stisnil roko.

„Kje je zdaj vaš blagorodni oče?“ je vprašal Leoncio. „Prinašam mu vesele novice. Teden dni, odkar se nisem videli, me je tresla malarija in moral sem ležati kar na prostem. Toda s pomočjo zvestih služabnikov in ugodnega vetra se mi je posrečilo prepluti chirquiski zaliv in pristati v Bocas del Toro. Glavar v Bocasu del Toro je moj prijatelj in takoj sem dobil dovoljenje govoriti po državnem radiu s predsednikom Paname. S predsednikom sva

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 24. 8.: 7.45 Duhovni nagovor. — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 25. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Vesele pesmi — poskočne viže.

TOREK, 26. 8.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi. — 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Šport. — Otroci, poslušajte!

SREDA, 27. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Po lovskih stezah.

ČETRTEK, 28. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. Marija Kržič: Koroško srečanje. — Cerkev in svet. — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev: Pogovor s slikarji samouki.

PETEK, 29. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Douta po rijeci: Dob (4).

SOBOTA, 30. 8.: 9.45 Od pesmi do pesmi — Od srca do srca.

TV AVSTRIJA 1. PROGRAM

NEDELJA, 24. avgusta:

16.30 Oddaja z miško — 17.00 Živalski leksikon — 17.30 Woobinda — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Lov na jodlerje — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Robert Stolz ob 95. rojstnem dnevu — 21.15 Ženske, ženske, ženske — 22.15 Orientacija — 22.54 Poročila.

PONEDELJEK, 25. avgusta:
10.00 Balduin, vlomilec tresorjev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport ob ponedeljkah — 20.55 Ljudje s siloh-pančar — 21.55 Glasbena poročila — 22.00 Ludwig van Beethoven — klavirske sonate — 22.45 Poročila.

TOREK, 26. avgusta:
10.00 Sanjajoča usta — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Schöngreberjevi — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Vaja za streljanje — 21.10 Swimmingpool — 23.00 Poročila.

SREDA, 27. avgusta:
17.00 Viteški grad — 17.30 Conny in njegovi prijatelji — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Naslednji, prosim — halo,

zdravnik! — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Teta Jutta iz Kalkute — 22.00 Zgodbe iz Münchna — 22.50 Poročila.

ČETRTEK, 28. avgusta:
17.55 Za lahko noč — 18.00 Bridget in Bernie — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Skrivnosti morja — 20.50 Vaš nastop, prosim! — 21.55 Show-studio — 22.30 Poročila.

PETEK, 29. avgusta:
13.00 Evrovizija iz Nottinghama: Svetovno prvenstvo v veslanju moških — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kremenkovi — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 MUKISSI — 20.55 Ljubezenske pustolovščine Moll Flanderjeve — 22.55 Poročila.

SOBOTA, 30. avgusta:
16.30 Rdeči avtobus — 17.00 Risanje — slikanje — oblikovanje — 17.30 Indian river — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Lahko noč ob sobotah... reče Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Šport — 20.15 Karuseš II — 21.25 Cerkveni zvonovi gospoda Mlacena — 22.15 Panopticum — 22.35 Beli sin Siouxev — 00.10 Poročila.

TV AVSTRIJA 2. PROGRAM

NEDELJA, 24. avgusta:
15.30 Svet in znanje — katere živali izumirajo? — 16.30 Na svidenje — 18.00 Spotlight — 18.30 Golden Comedies — IN HAPPENED NIGHT — 20.15 Priče današnjega časa — 21.15 Derrick — kovček iz Salzburga — 22.15 Čas v sliki 2.

PONEDELJEK, 25. avgusta:
19.00 Franz Schubert — legenda in resnica — 20.00 Münchenske zgodbe — 20.55 Kar nam ostane — umetne snovi — 21.40 Na poti zadnjih divjih živali Evrope — 21.55 Čas v sliki 2 — 22.15 Šport.

TOREK, 26. avgusta:
19.00 Kitajci prihajajo — report o kitajskih manjšinah v sosednjih državah — 19.50 Propagandna oddaja ÖVP — 20.00 Filmske zgodbe iz Avstrije — 21.10 Čas v sliki 2 — 21.30 Šport.

SREDA, 27. avgusta:
19.00 Pustolovščine divjine — 19.55 Propagandna oddaja SPÖ — 20.00 Karteli v zaslisevanju — 21.00 Novele iz Divjega zapada. Poljub Salomy Janes — 21.55 Čas v sliki 2 — 21.45 Šport.

ČETRTEK, 28. avgusta:
19.00 Velika ladja iz železa — 19.55

Propagandna oddaja ÖVP — 20.00 Samo konjem se da milostljivi strel — 21.55 Čas v sliki 2 — 22.15 Šport.

PETEK, 29. avgusta:
19.00 Kakor Ikarus — 19.55 Propagandna oddaja SPÖ — 20.00 Vesoljska ladja Enterprise — 20.55 Čas v sliki 2 — 21.15 Šport — 21.25 „Sef“.

SOBOTA, 30. avgusta:
9.40 Evrovizija iz Belgije — Kolesa — svetovno prvenstvo amaterjev ter svetovno prvenstvo veslačev — 17.10 Prva vožnja k mesecu — 19.00 Stvaritev Prometevska — 20.00 Galerija — 20.15 Grafica iz Hongkonga — 22.15 Čas v sliki 2 — 22.35 Vprašanje kristjana.

TV Ljubljana

NEDELJA, 24. avgusta:
9.30 Poročila — 9.35 Thibaultovi — 10.20 Otroška matineja — 11.15 Ljudje in zemlja — 12.15 Poročila — Nedeljsko popoldne — 17.40 Poročila — 17.45 Nichlosove dogodivščine — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 Ženske iz Djavoljih merdevin — 20.45 S kamera po svetu — 21.15 Športni pregled — 21.50 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 25. avgusta:
14.40 Sredozemske igre — filmski pregled — 15.00 Sredozemske igre — košarka Italija : Španija — 18.00 Obzorik — 18.10 Dječak in trije Marsovčki — 18.35 Od zore do mraka: En dan v rekrutskem središču — 19.05 Odločamo 19.30 TV dnevnik — 20.05 Z Jako Štoko med izseljenci — 21.35 TV dnevnik — 21.50 Sredozemske igre — košarka Jugoslavija : Grčija.

TOREK, 26. avgusta:
16.10 Sredozemske igre — filmski pregled — 16.30 Naočnik in očalnik — 17.00 Sredozemske igre — atletika — 18.50 Biseri morja — 19.15 Barvna ri-

sanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Tretji svetovni mir — 20.50 Barvna propagandna oddaja — 20.55 Ch. Bronte: Jane Eyre — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Sredozemske igre — gimnastika.

SREDA, 27. avgusta:
16.30 Sredozemske igre — Filmski pregled — 16.50 V 80 dneh okrog sveta — 17.15 Sredozemske igre — atletika — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kaj se je zgodilo s teto Alice? — 21.40 TV dnevnik — 22.00 Sredozemske igre — košarka Jugoslavija : Španija — 23.30 Sredozemske igre — atletika.

ČETRTEK, 28. avgusta:
17.50 Sredozemske igre — filmski pregled — 18.10 Obzorik — 18.25 Napoleon in ljubezen — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 110, policija — 21.05 Kam in kako na odih — 21.15 Četrkovi razgledi — 21.45 R. Wagner: Predigra in Izoldina smrt — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Sredozemske igre — roket Jugoslavija — Španija.

PETEK, 29. avgusta:
17.10 Sredozemske igre — filmski pregled — 17.30 Sredozemske igre — atletika — 18.00 Obzorik — 18.10 Morda vas zanima — 18.45 Tuja folklor: Španija — 19.30 TVD — 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.00 Ziegfieldove norčije — 21.25 625 — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Sredozemske igre — atletika.

SOBOTA, 30. avgusta:
15.00 Sredozemske igre — Košarka za 3. in 4. mesto, če bo igrala Jugoslavija — 16.40 Sredozemske igre — filmski pregled — 17.00 Obzorik — 17.10 Mozaik — 17.15 Sredozemske igre — atletika — 18.25 Janošik — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 Velika sprememba — 20.30 Moda za vas — 20.40 Kojak — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Sredozemske igre — atletika.

in katerega vpliv sega jeseni celo preko visokega slemena Južnih Alp do Drave na Koroško. Alpski vpliv se najbolje izraža v toplini Ljubljanske kotline, ki se ne razlikuje veliko od temperature v Celovski kotlini. To jasno prikazuje julijski povpreček temperature obeh pokrajin, ki znaša v Ljubljanski kotlini le pol stopinje Celzija več kot v Celovski in sicer od 18,5 do 19,5 stopinj Celzija. Poleti sonce zelo ogreva kotlino, ki jo pogosto hladijo nočni vetrovi iz okoliških višavij. Poletna vročina se stopnjuje proti jugovzhodu tudi na Dolenjskem in je najvišja v Beli Krajini ter v Krški kotlini, kjer znaša srednja julijska toplota več kot 20 stopinj Celzija. Kakor v Celovski kotlini, se tudi

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

v Ljubljanski zbira pozimi mrzel zrak iz gora in povzroča meglo predvsem na njenem najnižjem predelu okrog Ljubljane. Zime pa so kljub temu precej milejše, ker se zaradi nižjega oboda pojavlja toplinski obrat dosti omlajeno. Zato je razlika januarskega povprečja večja in znaša tri do štiri stopinje Celzija. V Ljubljanski kotlini beleži srednja januarska temperatura od —1,5 do —2,5, v Celovski od —4,5 do —6,4 stopinj Celzija. Zato je tudi letno kolebanje toplote v Ljubljanski kotlini manjše za tri stopinje Celzija.

Zaradi pogoste megle pozimi in oblačnosti predvsem jeseni so srednje toplote nižje kot bi ustrežalo vzporednikom Ljubljanske kotline in ostalih osrednjih predelov Slovenije. (Dalje prihodnjic)

POPRAVEK

V zadnji (33) številki NT, stran 7, pod naslovom „Kraji in pokrajine...“ v prvem stolpcu zgoraj, se mora zadnji stavek glasiti takole: V stoletjih svojega obstoja je položila temelje današnjemu gospodarstvu in upravi: boroveljskemu okrajnemu sodišču in celovškemu okrajnemu sodišču ter celovškemu okrajnemu glavarstvu južno od Celovca.

Kraji in pokrajine potovanja...

(Nadaljevanje s 6. strani)

sega lepa Bohinjska dolina z jezerom in Slapom Savice, izpod katerega izvira Sava Bohinjka daleč v Julijske Alpe. Ajdovski Gradec in Slap Savice sta postala pozorišči Prešernove simbolično idejne pesnitve „Krst pri Savici“.

Proti jugovzhodu prehajajo Julijske in Karnijske Alpe v povečini skriljasto škofjeloško in Posavsko

hribovje, s katerima se končuje alpski svet na jugu in ki obdajata Ljubljansko kotlino na zahodni in vzhodni strani.

Ker se nahaja Ljubljanska kotlina v okvirju Alp in meji le na jugu na dinarski sistem, je tudi njeno podnebje še pod alpskim vplivom. Hkrati pa vpliva nanjo že Sredozemlje, ki je blizu

prijatelja že od mladih nog. V Coloni sva hodila skupaj v šolo in pogosto sva se spoprijela. Včasih sem vrgel jaz njega, včasih pa on mene. In tako sem zdaj prav lahko dosegel svoj cilj. Pojasnil sem mu, kaj se je zgodilo in odgovoril mi je, da poglavar San Antonia ni kriv. Sodišče je bilo napačno informirano, a zdaj je vse v redu. Vse je pozabljeno. Blagorodna rodbina Solano in njeni blagorodni ameriški prijatelji se lahko brez strahu vrnejo domov.

Plemič je umolknil ter se nizko poklonil Henryju in Franciscu. Toda tisti hip je zagledal peona, ki se je skrival za Leoncio — in naenkrat so se mu oči zaiskrile.

„Mati božja, nisi me zapustila!“ je vzkliknil ter se obrnil k svojim spremljevalcem. „Tu je torej ta brezvestna duša, ki se je hotela izneveriti svojemu gospodarju. Zgrabite ga! Pretepemo ga tako, da cel mesec ne bo ležal na hrbtu!“

Pri teh besedah je skočil na desno stran Leonciine mule. Peon, ki je smuknil pod mulo bi bil pobegnil v džunglo, če bi ne bil pognal eden izmed plemičevih spremljevalcev konja in podrli nesrečneža na tla. Kakor bi trenil z očesom, so plemičevi spremljevalci zgrabili nesrečnega peona, mu zvezali roke na hrbet ter mu vrgli zanko za vrat.

Francis in Henry sta odločno protestirala. „Senori,“ se je oglašil plemič, „cenim vaju in na razpolago sem vama prav tako, kakor blagorodni rodbini Solano, ki je vaju vzela pod zaščito. Pripravljen sem vaju braniti do zadnje kaplje krvi. Vse, kar imam, je vama na razpolago. S peonom pa je stvar drugačna. Ta ni vaš. Peon je moj, dolžan mi je in je pobegnil s plantaže. Upam, da me razumeta in da mi ne bosta zamerila. Gre samo za privatno lastnino. Ta peon je moja last.“

Henry in Francis sta se začudeno spogledala. Dobro sta vedela, da ima plemič po zakonih panamske republike prav.

„Krutí Sodnik mi je dolg odpustil. Vsi lahko potrdijo, da govorim resnico,“ je zajekljaval peon.

„Res je, Kruti Sodnik mu je odpustil dolg,“ je pritrtila Leoncie.

Plemič se je nasmehnil in nizko priklonil.

„Toda peon je sklenil z menoj pogodbo,“ je dejal smeje. „Kdo pa je ta Slepí Bandit, da bi moglo njegovo bedasto pravosodje veljati za mojo plantažo in mi ukrasti 250 pezov, ki mi po zakonu gleda?“

„Prav pravi, Leoncie,“ je pritrtil Henry.

„Če je tako, se pa vrnem v Cordillere“ je dejal peon.

„Vojščaki Krutega Sodnika, vzemite me s seboj v gore!“

Toda strogi poveljniki je odkimal z glavó.

„Na tem kraju te moramo osvoboditi. Dano nam povejle ne sega dalje. Od tega trenutka dalje nimamo več pravice do tebe. Moramo se posloviti in vrniti.“

„Stojte!“ je vzkliknil Francis, potegnil iz žepa čekovno knjižico in začel pisati. „Čakajte trenutek. Zadevo s peonom moram urediti. In sploh bi vas pred odhodom prosil, da mi storite uslugo.“

Izročil je plemiču ček, rekoč:

„Dodal sem deset pezov za pisarniške stroške.“

Plemič je pogledal na ček, ga preganil in položil v žep. Nato je položil konec vrvi, na kateri je bil privezan nesrečni peon, v Francisovo roko.

„Zdaj je peon vaš,“ je dejal.

Francis je pogledal na vrvi in se nasmehnil.

„Poglejte! Zdaj sem postal lastnik sužnja. Suženj, ti si zdaj moj, moja last, razumeš?“

„Da senior,“ je zajekljaval peon ponižno. „Menda že mora tako biti, da sem vedno last tega ali onega gospodarja, odkar mi je ljubezen zmešala glavo. Krutí Sodnik je imel prav. Bog me kaznuje zato, ker sem se izneveril svoji rasi.“

„Prodal si se prostovoljno. V robstvo te je gnal nagib, ki je bil in ostane najplemenitejši. Zavoljo ženske si postal suženj,“ je dejal Francis in prerezal vrvi, s katero so bile zvezane peonove roke. „Svoboden si. Bodi si odslej sam vodnik in nikar ne dovoli, da bi te vrvi še kdaj prišle v tuje roke.“

Medtem se je našim znancem neopaženo pridružil mršav starec. Bil je čistokrvni Indijanec iz plemena Maya. Bil je tako suh, da so se mu poznala vsa rebra. Bil je nag, samo bedra mu je pokrivala koža ubitega tigra. Umazano sivi lasje so mu viseli čez čelo in z obeh strani obdajali koščeno lice. Po vsem telesu so se poznale napete žile. Iz čeljusti so mu štrlele redke škrbine. V globoko vdrlih očeh se mu je poznalo, da ga je tresla mrzlica.

Kakor kača je smuknil mimo naših znancev in objel s koščeni rokami peona.

„To je moj oče,“ je izjavil peon ponosno. „Le pogledjte ga! Čistokrvni Maya je in znane so mu vse skrivnosti tega plemena.“

Oče in sin sta stopila v stran ter se začela pogovarjati. Francis je pa pojasnil poveljniku v raševinastem plašču svojo prošnjo. Nekje v gorah se je potikal Enrico Solano s svojima sinovoma. Francis je prosil poveljnika, naj jim pove, da se jim ni treba več bati preganjanja in da se lahko brez strahu vrnejo domov.

„Ali niso ničesar zakrivili?“ je vprašal poveljnika.

„Ne,“ je odgovoril Francis.

„Potem je vse v redu. Obljubim ti, da jih takoj najdemo, zakaj znano nam je, kje tavajo. Pošljemo jih na obalo, da se skupaj vrnete.“

„Dokler se ne vrnejo, ostanite pri meni v gosteh,“ je dejal plemič. „V bližini moje plantaže stoji v Yuchitanskem zalivu za odhod pripravljena jadrnica, ki lahko takoj odpluje v San Antonio. Zadržim jo, dokler se blagorodni Enrico s sinovoma ne vrne iz Cordillere.“

„Francis pa poravnajte stroške za zamudo,“ je pripomnil Henry ironično. Leoncie je čutila, kam meri to zbadanje, toda Francis je ironično opazko preslišal.

„Seveda rade volje plačam, kolikor bo treba,“ je vzkliknil Francis veselo. „Saj bomo imeli nov dokaz, da je denar povsod dobrodošel.“

(Dalje prihodnjic)

Velik odmev na uvodnik „nt“

Na velik odmev so naletele izjave predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev, dr. Joška Tischlerja v zadnjem uvodniku „nt“. Dr. Tischler je pisal, da bi štetje manjšine, kot ga predvidevajo ostale stranke, pomenilo smrtni udarac za koroške Slovence. Če pa bi

manjšina na tako ugotavljanje pristala, pa bi to pomenilo samomor. Skoraj vsi jugoslovanski časopisi so prinesli izjavo predsednika Narodnega sveta na naslovnih straneh. Dr. Tischlerja so citirali vsi veliki dnevnik: Politika, Borba, Vjesnik, Oslobođenje ter Dnevnik. Citirali pa so tudi njegova izvajanja glede primerjave členov 7 in 22, ki jih je privedel dr. Tischler ad absurdum; prav tako tudi, da vztrajajo koroški Slovenci pri zahtevi, da morajo veljati manjšinske pravice na ozemlju, na katerem živi manjšina.

Bo Lima obsodila Izrael?

Eno izmed vprašanj, ki se postavljajo pred srečanjem zunanjih ministrov neuvrščene države v Limi, je tudi to, ali bodo neuvrščeni v primeru, da Izrael do konference ne privoli v nadaljnji umik zasedenih arabskih ozemelj, predlagali sprejem ostrejših ukrepov proti židovski državi, kot je rečeno v poročilu o pripravah na srečanje v perujski prestolnici. Zna se celo zgoditi, da bi se v debati o Bližnjem vzhodu, ki bo ena od osrednjih točk konference, pojavil tudi koščljivi predlog o izključitvi Izraela iz OZN.

Sirci — kajti oni so duhovni očetje tega predloga — so s to pobudo izpustili iz steklenice duha, ki ga bo težko obvladati. Predlog, ki ga je Damask že precej dolgo razširjal in tudi poskušal uveljaviti, so nazadnje na sirske-palestinske pobude sprejeli na konferenci zunanjih ministrov islamskih držav sredi

julija v Džedi. Proti ni bil nihče, čeprav ni nobena skrivnost, da v Kairu ne mislijo o tej pobudi nič posebno dobrega. Egipčani so bili bodisi presenečeni ali pa niso hoteli začeti delikatnega spora na odprti sceni. Pač pa je na naslednji stopnji, na afriškem vrhu v Kampali, egiptovski predsednik Sadat namignil afriškim šefom držav, da ni ravno zagret za ta predlog in menda sta se libijski predsednik Gadafi in šef egiptovske delegacije pomočnik zunanjega ministra Mohamed Riad po Sadatovem odhodu zaradi tega zapletla v oster besedni spopad.

Sirci in Palestinci hočejo s to pobudo očitno stopnjevati pritisk na Izrael, računajoč na številčnost in vpliv arabskih držav v Združenih narodih. Sirija in PLO, ki sta v zadnjih mesecih ostala na stranskem tiru diplomatskih pogajanj na Bližnjem vzhodu, bržkone menita, da

je drastični pritisk edini način, da prisilita Izrael, da privoli v umik na Golanskem višavju ter spremeni docela negativno stališče do reševanja palestinskega vprašanja.

Glede na to, da predlog o izključitvi Izraela v Kampali ni prodril, ima manjše možnosti tudi v Limi. Mogoče pa je, da bo pritisk nekaterih arabskih držav kljub temu velik, posebno še, če še ne bo sklenjen novi sporazum med Kairom in Tel Avivom. Prav zato je po mnenju opazovalcev v tem tudi eden izmed pomembnih razlogov, da žele Egipčani ta sporazum spraviti čimprej pod streho.

Kljub temu pa je malo verjetno, da bo morebitni predlog o izključitvi v resnici sprejet, vsaj v najbolj kategorični inačici ne. Težko je zahtevati izključitev Izraela v času, ko je vsa diplomatska aktivnost usmerjena prav k temu, da bi Izrael izpolnil resolucije varnostnega sveta in drugih organov Združenih narodov in ko je svetovna organizacija, ki ji sicer ni uspelo prevzeti vloge glavnega posrednika v bližnjem vzhodu, vendarle ostala okvir reševanja krize in je po oktobrski vojni tudi uspešno prispevala k umiritvi položaja kot ustanovitelj in organizator mirovnih sil na Sinaju in na Golanskem višavju.

Na drugi strani bi bila izključitev Izraela nevaren precedens, kakršnega so se doslej v svetovni organizaciji skrbno ogibali. Poleg tega pa bi se s tako potezo neuvrščeni zapletli v oster spopad z ZDA in večino zahodnih držav, nasprotovala pa bi najbrž tudi SZ, in ta konfrontacija bi utegnila zavreti ne le reševanje krize na Bližnjem vzhodu ampak tudi drugih aktualnih problemov, ki so zdaj v središču pozornosti svetovne javnosti in zlasti neuvrščene sveta.

Pohabljenec kot priča

V procesu proti bivšemu diktatorju Grčije Papadopulosu in njegovim sodelavcem v vojski je nastopil kot priča oficir Spyridon Moustaklis, ki so ga v zaporu mučili tako dolgo, da je bil pohabljenec. „Ni bil več človek, ko sem ga videla, ampak le rastlina brez obrya,“ je dejala njegova žena kot priča. Petdesetletni oficir je kazal sodišču velike brazgotine na hrbtu in na plečih. Ne zna več govoriti, ter je polstransko ohromel. Samo z znaki je mogel kazati sodišču, da so ga topli in mučili. Nekdanji državni tajnik Tsatsos je primerjal vojaško policijo pod komandantom Ioannidisom s koncentracijskim taboriščem Dachauom. V procesu samem pa so izjavili številni oficirji, češ da so samo izpolnjevali povelja, ki so jih dobili. Taki in podobni procesi so bili že po letu 1945, ko so sedele na zatožnih klopih nacistične zveri. Toda tudi tokrat se dvigajo že „humani“ glasovi, ki hočejo le mile kazni za obtožence.

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

Pobeg iz Češkoslovaške preko avstrijskega ozemlja

Helikopterski pilot Barry Meeker je v nedeljo z helikopterjem pomagal trem osebam, da so pobegnili iz Češkoslovaške. Meeker, ameriški državljan, ki pa je po končani vietnamski vojni delal v Zvezni republiki Nemčiji, je za nagrado 10 tisoč mark na obali nekega jezera v bližini meje vzel v helikopter nekega 60-letnega zdravnika, njegovo 4-letno hčerko ter 22-letnega študenta. Pri tem so ga češkoslovaški mejaši obstreljevali ter ga tudi ranili. Kljub temu mu je uspel pobeg. Pustiti pa je moral za seboj tovariša ter še neko drugo osebo — zdravnikovo ženo. Begunci so državljani Nemške demokratične republike.

Takoj so se pojavile vesti, da je

Meeker uporabljal tudi avstrijski zračni prostor, a so oblasti takoj dementirale. Z uspehom, da so pozneje vendar morale priznati, da niso opazile helikopterja. In to kljub temu, da je v tem kraju avstrijsko nadzorovanje zračnega prostora morda še najboljše. Razen tega postaja domneva vedno bolj verjetnejša, da so celotni podvig načrtovali ter trenirali iz Avstrije.

ČSSR je v torek formalno protestirala temu Meekerjevemu dejanju. Tudi avstrijsko notranje ministrstvo je moralo vedeti o tem, saj je isti pilot dva dni poprej že z nekega drugega jezera vzel nekaj ljudi s sabo. Tudi takrat so ga obstreljevali.

Portugalska: položaj se zaostruje

Protikomunistični val na Portugalskem postaja vedno večji. Za torek so sklicali komunisti generalno stavko, socialisti pa so v protizjavah skušali preprečiti stavko. Vsekakor zaželenega uspeha za komuniste ni bilo, zapreke, ki so jih postavili na ceste, so protikomunistični demonstranti odstranili.

Ta razvoj smatrajo opazovalci kot težak udarec za ministrskega predsednika Goncalvesa. Do težkih spopadov je prišlo tudi v raznih mestih Portugalske, kjer so številni demonstranti napadli biroje komunistične partije. V mestu Ponte Lima je množica zažgala biro komunistov. Vojska je potem le hotela ščititi biro, vendar je prišlo do streljanja, en komunist je izgubil življenje. Tudi več drugih komunističnih birojev so zažgali demonstranti.

Moskovska „Pravda“ je označila socialiste kot odgovorne za te protikomunistične demonstracije. Nekateri opazovalci pravijo, da moskovska komunistična partija podpira portugalsko bratsko organizacijo z večjimi denarnimi vsotami.

Medtem je tudi ameriški predsednik Ford izjavil, da bi pojemanje napetosti bilo ogroženo, če bi se izkazalo, da Moskva podpira Portugalsko. Razen tega je Ford v

govoru pred veterani svaril Sovjetsko zvezo, da si bo pustil odobriti dve do tri milijarde dolarjev za nuklearno orožje, če Sovjetska zveza ne bi kazala večje pripravljenosti za sklenitev novega sporazuma o omejitvi strateškega orožja. Vsekakor so rezultati konference o omejitvi strateškega orožja na zelo majavih temeljih. Izgleda, da je Fordu uspelo pridobiti tudi v ZDA močnejšo pozicijo, kajti samo tako se da razlagati njegova zahteva, da mora ostati ZDA prva sila na svetu. Vprašanje je seveda, če tega naslova ni že morala oddati.

OPEC O CENAH NAFTE

Gospodarski in monetarni strokovnjaki organizacije držav izvoznic nafte (OPEC) so se sestali na Dunaju, kjer nameravajo, kakor je slišati, potrditi sklep o podražitvi nafte s 1. oktobrom letošnjega leta. Dokončen sklep o povišanju cen bodo sprejeli na konferenci naftnih ministrov držav članic OPEC na Dunaju, ki bo 24. septembra.

Sodijo, da bodo gospodarski in monetarni strokovnjaki OPEC na sestanku, ki bo trajal teden dni, obravnavali predvsem vpliv inflacije in gibanje dolarja na svetovnih deviznih trgih.

šport - šport - šport - šport

Niki Lauda ni zmagal

100.000 ljudi se je zbralo v Zeltwegu, da bi videlo zmagati „svojega“ Nikijsa. Zmaga pa je padla — v dobesednem pomenu — v vodo: lilo je namreč kakor iz škafo, tako da so morali dirko prekiniti. To se je zgodilo v 29. od 54 krogov. Na progi se je namreč nabralo toliko vode, da je nastala velika nevarnost zaradi aquaplaninga. Niki Lauda je sicer imel najboljši štart, pač pa je potem padel nazaj, ker je imel krila premalo trdo zastavljena, tako da je po lastnih izjavah vozil le s 3. prestavo. Po 29 krogih je vodil Italijan Vittorio Brambilla, zato je bil razglašen tudi za zmagovalca. Njemu so sledili James Hunt, John Price, Jochen Mass, Ronnie Peterson ter Niki Lauda. Ker pa dirka ni bila končana, ampak predčasno prekinjena, pa so dobili vsi le polovične točke. Avstrijec Lauda je torej dobil le pol točke. Če bi šteli polne točke, bi bil že svetovni prvak. Kajti oba njegova sotekmovalca, ki bi pred tekmovanjem še

prišla teoretično v poštev za dosego championata, se nista mogla placirati. Emerson Fittipaldi ni bil več placiran, ker je ležal več ko en krog za prvim, prav tako ne Carlos Reutemann. Reutemann pa ima še zdaj teoretično možnost, da postane prvak: Če namreč zmaga v obeh ostalih dirkah, ki sta še na sporedu. Niki Lauda v tem primeru ne sme dobiti niti pol točke več: kajti če bi imela oba enako število točk, bi odločalo, kdo se je znal večkrat placirati — in to je vsekakor Lauda.

Stanje po 12. dirki:

1. Niki Lauda, Ferrari, 51,5 točk
  2. Carlos Reutemann (Arg), Brabham, 34
  3. Emerson Fittipaldi (Braz), McLaren, 33
  4. James Hunt (GB), Hesketh, 28
  5. Carlos Pace (Braz), Brabham, 24
  6. Jody Scheckter (Južna Afrika), Tyrell, 19
- (Berite tudi: „Panem et circensis“ na 2. strani.)

BILČOVŠ — SAK mladina 4:3 (1:2)

Prihodnjo nedeljo se začne na Koroškem nogometno prvenstvo. SAK nastopa v tej sezoni tudi z mladinskim moštvom. Mladinci so preteklo nedeljo igrali pripravljalno tekmo s moštvom iz Bilčovsa. Mladimoštvo (celo število igralcev bi lahko igralo še pri šolarjih) je končno podleglo na tujem igrišču z 4:3 (1:2). Vzrok, da mladinci niso zmagali je predvsem ta, da je trener pustil igrati vseh 17 igralcev, ki so prišli v Bilčovs. Treba je omeniti, da so mladi igralci iz Sel, Kostanj, Vrbe, Globasnice in Celovca igrali odlično tekmo, tako da je sam sodnik po tekmi zelo pozitivno ocenil igro mladincev SAK. Posebno v prvem času, ko je SAK igral s standardno postavo, je moštvo igralo odlično, tehnično in borbeno preskosilo nasprotnika in za polčas vodilo tudi z 2:1. V drugem polčasu je igralo 6 novih igralcev, ki rezultat iz prvega polčasa niso mogli več držati. Odločilni goli so padli v zadnjih minutah.

Prihodnjo nedeljo igrajo mladinci SAK prvo tekmo letošnjega prvenstva v Poggersdorfu.

Mladina je igrala v sledeči postavi: Zeichen; Sadjak; Britzmann, Domej, Tschertev; Žmaucer, Kupper, Perč; Trehtar, Velik, Polanšek (Gregorič); Dlobst, Smrečnik, M. Wieser, F. Wieser).

V nedeljo bo prva igra v prvenstvu. Mladinci SAK se zberejo ob 9.30 uri pred Mohorjevo. Tekma sama bo ob 10.45 v Pokrčah (Poggersdorf). Podjunčani se pripeljejo direktno na igrišče.

Novoaktiviranemu mladinskemu moštvu ter športnemu vodji Jožku Wrolichu želita ob začetku sezone vse najboljše, mnogo uspeha in zadovoljstva — uredništvo „nt“ ter NSKS.

Berite in priporočajte „Naš tednik“

PRESSEDIENST
in deutscher Sprache

Naročam se na

- „naš tednik“ naročnina letno 150.— šil. za tuzemstvo
- „nt“-PresseDienst in deutscher Sprache naročnina letno 150.— šil. za tuzemstvo

Ime in točen naslov:

_____

_____

_____

_____

_____

Naročam

- „naš tednik“
- „nt“-PresseDienst in deutscher Sprache
- tudi za svojega znanca — prijatelja — kolega. (Ustrezno podčrtaj):
- Ime in točen naslov:

lastnoročen podpis

Izrežite in pošljite na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt—Celovec

Prijavite svoje otroke k dvojezičnemu pouku!